

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Hospodářská fakulta

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: Pojišťovnictví

Název závěrečné práce

Role penzijního připojištění při řešení potřeb ve stáří v ČR

**Part of pension supplementary insurance in solving needs in old-age in the Czech
Republic**

BP – PO – KPO – 2006 – 01

Iva JERIOVÁ

Vedoucí práce: Ing. Jan Beníšek (katedra pojišťovnictví)

Konzultant: Ing. Robin Jirásko (katedra pojišťovnictví)

Počet stran – 53 Počet příloh – 3

Datum odevzdání: 15.5.2006

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Datum: 15.5.2006

Podpis:

Poděkování

Chtěla bych poděkovat zejména vedoucímu mého bakalářského semináře Ing. Janu Beníškovi za jeho přístup a vedení při zpracování mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat Ing. Robinu Jiráskovi za konzultace a připomínky k tématu mé bakalářské práce.

Resumé

Cílem mojí bakalářské práce je vysvětlit roli penzijního připojištění se státním příspěvkem při řešení potřeb ve stáří v ČR. Tento produkt nemá v ČR dlouholetou tradici, jelikož až v roce 1994 obdržely první penzijní fondy licence k provozování tohoto pojištění. Jistě bude zajímavé zjistit, jak se měnilo nejen množství, ale i význam penzijních fondů (a tudíž i význam penzijního připojištění se státním příspěvkem) během posledních 12 let. Dále bych ve své práci chtěla stručně vysvětlit vztah mezi penzijním připojištěním se státním příspěvkem a důchodovým pojištěním. Pro konkrétní představy o významu penzijního připojištění u nás poslouží porovnání rozsahu využití tohoto pojištění v ČR a vybraných státech EU. Mým posledním úkolem bude zjistit, jaký je význam penzijního připojištění se státním příspěvkem do budoucnosti.

Záměrem této práce je poskytnout co nejširší a zároveň praktické informace k problematice penzijního připojištění se státním příspěvkem.

Resume

The purpose of my bachelor work is to explain the part of pension supplementary insurance with state contribution in solving needs in old-age in the Czech Republic. This product does not have a long tradition. First pension funds obtained licences to be engaged in this insurance in 1994. It will be interesting to find out how has the amount and importance of pension funds been changing during last 12 years. Then I would like to briefly explain relation between pension supplementary insurance and retirement income insurance. The confrontation of utilization of pension supplementary insurance in the Czech Republic and other states of the EU will show us the importance of this insurance. My last task is to find out the importance of pension supplementary insurance into the future.

The purpose of this work is to give wide and practical information about pension supplementary insurance.

Klíčová slova

penzijní připojištění se státním příspěvkem

pension supplementary insurance with
state contribution

penzijní fond

pension fund

důchodové pojištění

retirement income insurance

penzijní plán

pension plan

status

case sheet

příspěvek

contribution

platba

payment

penze

pension

Použité zkratky a symboly

a.s.	akciová společnost
APFČR	Asociace penzijních fondů České republiky
atd.	a tak dále
ČAP	Česká asociace pojišťoven
ČNB	Česká národní banka
č.	číslo
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
Kč	koruna česká
mil.	milion
mld.	miliarda
MF	Ministerstvo financí České republiky
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
např.	například
p.a.	ročně
PF	penzijní fond
PP	penzijní připojištění
Sb.	Sbírka zákonů
str.	strana
tis.	tisíc
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný
§	paragraf
%	procento

OBSAH

ÚVOD.....	9
1. LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ SE STÁTNÍM PŘÍSPĚVKEM	10
1.1. CHARAKTERISTIKA PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ	10
1.2. SCHÉMA PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ	11
1.2.1. Účastník vloží peníze na účet penzijního fondu.....	11
1.2.2. Penzijní fond v určité lhůtě vyžádá státní příspěvek ze státního rozpočtu.....	16
1.2.3. Na účtu jsou shromažďovány i příspěvky třetích osob, především zaměstnavatelů.....	20
1.2.4. Všechny došlé peníze jsou investovány.....	21
1.2.5. Výnos je připisován na účet účastníka.....	24
1.2.6. Po určité době jsou peníze účastníka vypláceny v podobě dávek.....	24
1.3. SHRNUTÍ	28
1.4. UPOZORNĚNÍ.....	28
2. HISTORIE PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ V ČR.....	29
3. VZTAH PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ A SOUKROMÉHO DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ.....	34
3.1. PILÍŘE DŮCHODOVÝCH SYSTÉMŮ V EU	34
3.1.1. První pilíř – státem garantovaná penze.....	34
3.1.2. Druhý pilíř – zaměstnavatelské penzijní systémy.....	35
3.1.3. Třetí pilíř – individuální pojištění.....	35
3.2. SOUČASNÝ STAV DŮCHODOVÉHO SYSTÉMU V ČESKÉ REPUBLICE	36
3.3. SOUKROMÉ DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ	37
3.4. POROVNÁNÍ PP A DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ	39
4. ROZSAH VYUŽITÍ PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ VE VYBRANÝCH VYSPĚLÝCH ZEMÍCH.....	41
4.1. DŮCHODOVÉ SYSTÉMY VE VYBRANÝCH ZEMÍCH	42
5. VÝZNAM PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ DO BUDOUCNOSTI.....	44
5.1. KAM SPĚJE DŮCHODOVÝM SYSTÉM V ČR	44
5.2. ZMĚNA DŮCHODOVÉHO SYSTÉMU	44
5.3. VHODNÉ ZPŮSOBY ZAJIŠTĚNÍ SI FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ NA STÁŘÍ	45
5.4. PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ V ČÍSLECH	46
5.5. SHRNUTÍ	47
ZÁVĚR	48
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	50
SEZNAM GRAFŮ.....	51
SEZNAM TABULEK.....	52
SEZNAM PŘÍLOH	53

Úvod

Současný stav důchodového systému v ČR spěje k jeho pádu. Bakalářskou práci týkající se penzijního připojištění se státním příspěvkem jsem se rozhodla zpracovat z jednoho prostého důvodu. Zajímalo mě, zda má tento produkt šanci, byť alespoň částečně, vyřešit problémy českého důchodového systému.

Mým cílem je zodpovědět základní otázky týkající se problematiky poskytování služeb penzijního připojištění v ČR. Práci jsem se rozhodla rozdělit na 5 tematických okruhů.

V první kapitole se zaměřím na zpracování legislativy příslušné k PP. V úvodu se pokusím charakterizovat význam a účel PP. Poté pomocí schématu, jak obecně funguje PP, a jeho fází vysvětlím obsah jednotlivých pojmů, které jsou stanoveny v zákoně. Základním zdrojem mi v této kapitole bude zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, v platném znění.

Druhá kapitola se bude věnovat krátké historii PP v ČR. Stručně nastíním, jak se v letech měnil trh PP z pohledu počtu PF a účastníků PP a jaký byl vývoj PP v právním řádu ČR.

Ve třetí kapitole se budu zabývat vztahem PP a soukromého důchodového pojištění. Krátce přiblížím obecnou strukturu důchodovým systémům zavedených ve státech EU a stav současného důchodového systému v ČR. Poté vysvětlím podstatu soukromého důchodového pojištění. Na závěr porovnáám PP a důchodové pojištění formou výčtu základních rozdílů mezi těmito produkty.

Ve čtvrté kapitole porovnáám význam a rozsah využití PP v ČR a vybraných státech EU.

V závěrečné kapitole se pokusím vysvětlit význam PP do budoucnosti. Stanovím zde, jaké jsou výhledy českého důchodového systému a budu prezentovat návrh společnosti ING na změnu tohoto systému. Dále uvedu možné způsoby zajištění si peněžních prostředků na stáří. Na závěr pomocí konkrétních čísel přiblížím rozsah využití PP u nás a tím zjistím, jaký význam tomuto produktu přikládají občané ČR.

1. Legislativní úprava penzijního připojištění se státním příspěvkem

V této kapitole vysvětlím podstatu penzijního připojištění se státním příspěvkem. Nejprve uvedu charakteristiku penzijního připojištění. Dále uvedu schéma pro lepší inspiraci a pochopení, jak obecně funguje systém penzijního připojištění. Pomocí schématu a jeho jednotlivých fází vysvětlím náležité pojmy s využitím zákona o penzijním připojištění se státním příspěvkem.

1.1. Charakteristika penzijního připojištění

Penzijní připojištění je produkt velmi blízký životnímu pojištění, a to ve své podstatě, kterou je shromažďování finančních prostředků na krytí potřeb ve stáří. Základní rozdílnost těchto dvou typů pojištění je dána z přístupu státu, kdy mimo jiné správnými institucemi životního pojištění jsou pojišťovny, kdežto u penzijního připojištění mluvíme o penzijních fondech.

Problematiku penzijního připojištění se státním příspěvkem u penzijních fondů upravuje zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, v platném znění. Tento zákon dále upravuje činnost penzijních fondů a státní dozor nad penzijním připojištěním a změny některých zákonů souvisejících se zavedením penzijního připojištění.

Tento produkt je zaměřen především na krytí rizika dožití a tudíž jeho podstatou je vytváření úspor na stáří. Jedná se o účelové spoření. Dále lze toto soukromé důchodové pojištění charakterizovat jako investiční nástroj, kdy účastníkovy vložené prostředky jsou nejen zhodnocovány předem stanovenou sazbou, ale i doplňovány o státní příspěvky. Klient má samozřejmě také nárok na podíl z výnosů hospodaření penzijního fondu. [4]

Samotné penzijní připojištění je zákonem definováno jako shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění a státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění. Penzijní připojištění nesmějí vykonávat jiné osoby než penzijní fondy. [10]

1.2. Schéma penzijního připojištění

- 1.2.1. Účastník vloží peníze na účet penzijního fondu.
- 1.2.2. Penzijní fond v určité lhůtě vyžádá státní příspěvek ze státního rozpočtu.
- 1.2.3. Na účtu jsou shromažďovány i příspěvky třetích osob, především zaměstnavatelů.
- 1.2.4. Všechny došlé peníze jsou investovány.
- 1.2.5. Výnos je připisován na účet účastníka.
- 1.2.6. Po určité době jsou nashromážděné prostředky účastníka vypláceny v podobě dávek.

1.2.1. Účastník vloží peníze na účet penzijního fondu.

Zmiňuji zde účastníka, který vkládá své finanční prostředky na účet u PF, ale ještě předtím samozřejmě musí dojít k řádnému uzavření smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem. Nejprve proto vymezím, kdo vlastně může být účastníkem PP a jak se jím stane. Poté vysvětlím pojmy statut PF a penzijní plán. Téma penzijních fondů jako provozovatelů PP bude podrobně vysvětleno v následující fázi schématu. Na závěr zodpovím otázky týkající se způsobů uzavření pojistné smlouvy, kam a v jaké výši jsou příspěvky ukládány, jaké jsou předpoklady pro odpočty ze základu daně z příjmů FO a kdy je vhodné toto pojištění uzavřít.

Kdo se může stát účastníkem PP?

Účastníkem penzijního připojištění se může stát každá osoba starší 18 let s trvalým pobytem na území ČR, která uzavře s penzijním fondem písemnou smlouvu o PP. Účastníkem může být také fyzická osoba starší 18 let s bydlištěm na území jiného členského státu EU, pokud je účastna důchodového pojištění nebo veřejného zdravotního pojištění v ČR. Účastník může být připojištěn pouze u jednoho PF v jeden okamžik. Účast na PP je dobrovolná.

V PP je zakázána diskriminace účastníků zejména z důvodů pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu, zdravotního stavu nebo věku. Za diskriminaci z důvodu pohlaví se nepovažuje, jestliže se pro účely výpočtu výše penze použijí údaje uvedené v úmrtnostních tabulkách zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy. [10]

Jak se stát účastníkem PP?

Pouze na základě smlouvy mezi FO a PF vzniká penzijní připojištění a to dnem stanoveným ve smlouvě. Smlouva nesmí obsahovat zneužitelné klauzule v neprospěch účastníka a nevztahují se na ni ustanovení občanského zákoníku o pojistných smlouvách. Ve smlouvě je třeba vždy sjednat poskytování starobní penze. Ještě před uzavřením smlouvy musí být klient seznámen se statutem a penzijním plánem daného fondu. Penzijní plán je součástí každé uzavřené smlouvy. Podepsáním smlouvy se penzijní fond zavazuje účastníkovi poskytovat dávky PP a účastník se zavazuje platit PF příspěvky. Ve smlouvě může účastník pro případ svého úmrtí určit osobu, které vznikne nárok na odbytné (je-li jich určeno více, musí účastník současně vymezit způsob rozdělení odbytného jednotlivým osobám). [10]

Co je statut a penzijní plán?

Penzijní plán a statut jsou dva základní dokumenty, které upravují fungování penzijního fondu. V těchto dokumentech fond definuje složení svého portfolia, druhy penzí, podmínky vyplácení penzí, zásady podle nichž se účastníci podílejí na zisku fondu a další podstatné zásady svého hospodaření. Jejich obsah je stanoven v zákoně o penzijním připojištění a každá jejich změna musí být schválena MF. Oba dokumenty musejí být každému přístupné.

Statut PF

Statut PF obsahuje následující odstavce:

- **Rozsah činnosti:** V tomto úvodním odstavci je popsána základní náplň činnosti PF.
- **Zaměření a cíle investiční politiky:** Zde je určeno, jakým způsobem může PF investovat svěřené prostředky a jaká je maximální velikost různých druhů investic. Dále jsou tu určena opatření proti zneužití svěřených prostředků.
- **Zásady hospodaření:** Se svěřenými prostředky se musí hospodařit s dostatečnou odbornou péčí nebo prostřednictvím licencovaných společností. Jsou zde stanovena pravidla, která chrání peníze klientů.
- **Způsob použití zisku:** V tomto odstavci je určeno, jak velký díl zisku musí PF rozdělit účastníkům, kolik musí být vloženo do rezervního fondu a kolik si mohou ponechat akcionáři.

- Obchodní firma a sídlo depozitáře: Depozitář PF je banka, u které jsou vedeny všechny jeho účty. Podmínkou je, že se nesmí jednat o banku, která vlastní akcie PF. Tato banka zároveň kontroluje hospodaření fondu. Případnou změnu depozitáře schvaluje MF.
- Způsob zveřejňování zpráv: Zde je určeno kde a jak často PF zveřejňuje zprávy o hospodaření s majetkem PF, o změnách statutu a kde lze tyto zprávy obdržet.

Penzijní plán

Již jsem uvedla, že penzijní plán je součástí každé smlouvy. Jsou v něm popsány jednotlivé nabízené druhy penzí, ostatních dávek PP a podmínky pro získání nároku na ně (podrobněji se tímto tématem budu zabývat v poslední fázi schématu PP). Jeho obsahem jsou také důvody vypovězení PP, stanovení výše příspěvků a přesný postup výpočtu dávek poskytovaných z PP. Dále ještě upravuje běžné vztahy mezi účastníky a PF, kterými se rozumí:

- pravidla a způsob placení příspěvků, postup při jejich opožděném či nesprávném placení
- podmínky odkladu nebo přerušení placení příspěvků a změny výše příspěvků,
- přechod k nebo od jiného penzijnímu fondu,
- způsob dělení zisku mezi jednotlivé účastníky.

Penzijní plán je sestavován jako příspěvkově definovaný penzijní plán¹. Tzn. že je stanoven příspěvek, který bude účastník penzijního připojištění platit a z něho potom vyplývá možná výše dávky, kterou bude pobírat. Výše penze tedy závisí na úhrnu příspěvků zaplacených ve prospěch účastníka, podílu účastníka na výnosech hospodaření penzijního fondu a věku, od kterého se penze poskytuje. Výše penze a příspěvků se v penzijním plánu stanoví podle pojistně matematických zásad s přihlédnutím k výnosům hospodaření penzijního fondu. Tento typ penzijního připojištění je jednodušší, jak z hlediska založení systému, tak z jeho stability v hospodářsky nevyrovnaném prostředí. [3] [4]

Dojde-li ke změně penzijního plánu, stává se tato změna součástí smlouvy jen v případě, že se účastník pojištění a PF společně dohodli na změně smlouvy. V případě změn penzijního plánu, které se týkají dávek z penzijního připojištění a nároků na ně, je PF povinen o těchto změnách písemně informovat všechny účastníky pojištění. [10]

¹ Opakem systému penzijního připojištění s definovaným příspěvkem je systém s definovanou dávkou. Tzn. že při zřizování penzijního připojištění je ve smlouvě stanovena pevná dávka, kterou bude účastník penzijního připojištění pobírat. Od výše dávky penzijní fond odvozuje výši příspěvku, kterou bude účastník v průběhu pojištění platit.

Kde lze smlouvu o penzijním připojištění uzavřít?

Dnešní moderní doba poskytuje tři možné způsoby sjednání PP. Jedná se o tradiční způsob, moderní způsob a možnost uzavření smlouvy v místech, která nejsou pobočkami PF. [14]

- Tradiční způsob znamená uzavření smlouvy přímo na pobočce PF. Výhodou tohoto způsobu je osobní kontakt se zprostředkovatelem, kdy klient může přímo s pracovníkem PF konzultovat podmínky sjednáváného pojištění.
- Moderním způsobem rozumíme sjednání pojištění on-line. Smlouvu lze uzavřít na stránkách mnoha internetových serverů. Ty umožňují srovnat nabídky všech PF, získat informace o jejich hospodaření a připisovaných výnosech, struktuře portfolia apod. Samozřejmě zde bývá i bezplatná poradna.
- Posledním způsobem je uzavření smlouvy na pobočkách společností stejné finanční skupiny nebo pomocí institucí jako je například Česká pošta. Na těchto prodejních místech jsou nabízeny najednou služby více PF. Nevýhodou tohoto způsobu je nejen časová náročnost a nutnost navštívit více prodejních míst pro srovnání podmínek různých fondů, ale především, že zde nelze počítat se zcela proškoleným personálem.

Kam a v jaké výši směřují příspěvky účastníka?

Hlavní podmínkou pro zájemce je, že účastník nemůže platit příspěvek současně na PP u více PF. Výše jeho příspěvku na PP se stanovuje na kalendářní měsíc, přičemž nesmí být nižší, než je částka zakládající nárok na státní příspěvek, tj. 100 Kč. Účastník má právo ji změnit dle aktuální finanční situace, tedy snížit, zvýšit nebo požádat o přerušeni či odklad placení. Změnu je však potřeba oznámit PF písemně. Veškeré příspěvky směřují na individuální účet účastníka u PF. Na něm se po celou dobu společně s výnosy z hospodaření PF akumulují, aby se při vzniku nároku na dávky v celém objemu použily k výplatě.

Příspěvky se platí za kalendářní měsíc nebo dopředu na delší období. Za účastníka může rovněž s jeho souhlasem platit penzijnímu fondu příspěvek nebo jeho část třetí osoba, avšak účastník je povinen tuto skutečnost předem písemně oznámit penzijnímu fondu (o třetích osobách jsou bližší informace ve 3. fázi schématu). Doba odkladu placení příspěvků, za kterou účastník doplatil příspěvky, se započítává do pojištěné doby. Doba jiného přerušeni placení příspěvků se do pojištěné doby nezapočítává.

Minimální výše příspěvku odváděného účastníkem na PP je 100 Kč. Toto je jediné omezení a proto lze mluvit o individuální výši příspěvku stanovené účastníkem podle jeho uvážení. Pro ulehčení rozhodnutí existuje 5 hlavních kritérií, která je potřeba brát v úvahu:

- současný příjem,
- očekávaný budoucí příjem,
- věk účastníka,
- předpokládaný odchod do starobního důchodu,
- příspěvky třetích osob. [10] [15]

Daňové odpočty

Daňové úlevy v souvislosti s PP se uplatňují na základě novely zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, a to od 1.1.2000. Od základu daně z příjmů lze odečíst část příspěvků zaplacených v daném roce. Nárok na tento odpočet má ten, kdo zaplatí na PP za kalendářní rok více než 6.000 Kč. Tzn., že měsíčně musí spořit více jak 500 Kč. Částka zaplacená nad 6.000 Kč za rok je odpočitatelná od základu daně z příjmů. Je zde však určen i horní limit výše příspěvků nad 6.000 Kč, který činí 12.000 Kč.

Aby klient maximálně využil všech výhod, které PP skýtá, bylo vypočítáno, že jeho optimální měsíční příspěvek by měl činit 1.500 Kč měsíčně, tj. 18.000 Kč ročně. Dostane tak maximální státní příspěvek, který činí 150 Kč a navíc si ze základu daně z příjmu může odečíst stanovenou maximální částku 12.000 Kč za rok. [13]

Uplatnění odpočtu ze základu daně není vůbec složité. Po skončení kalendářního roku penzijní fond automaticky zašle svým klientům potvrzení o výši zaplacených příspěvků spolu s návodem, jak dále postupovat. Účastník nemusí vyplňovat daňové přiznání, jelikož odpočet za něj může uplatnit jeho zaměstnavatel. [14]

Kdy je vhodné toto pojištění uzavřít?

Pro dobu založení PP je příznačné heslo čím dříve, tím lépe. Hlavním argumentem není nic jiného než docílený výnos. Ze znalostí o složeném úročení vyplývá, že vložené peníze jsou během jednoho úrokového období zúročeny a tím vzniklé úroky jsou připočteny k původnímu kapitálu a v následujícím úrokovém období se společně opět úročí. Úročená částka se zvyšuje

o úroky předešlých období, tudíž peníze vydělávají peníze. Jednoduše řečeno, bude se nám vždy úročit celkově uspořená částka, která bude rok od roku vyšší. Z výpočtů bylo zjištěno, že bychom měli začít spořit už před 30. rokem života, abychom dosáhli přijatelné výše úspor.

1.2.2. Penzijní fond v určité lhůtě vyžádá státní příspěvek ze státního rozpočtu.

V této části se nejprve zaměřím na vysvětlení pojmu penzijního fondu jako provozovatele PP. Dále uvedu proces založení a podmínky vzniku PF, možné způsoby organizace PF a jak si vybrat vhodný PF. Na závěr vysvětlím problematiku poskytování státního příspěvku.

Penzijní fond

Penzijní fond je specifická finanční instituce, právnická osoba se sídlem na území ČR, která se specializuje na poskytování služeb penzijního připojištění podle platného zákona tak, že od účastníků pojištění soustřeďuje příspěvky, investuje shromážděné peněžní prostředky na finančních trzích a vyplácí plnění svým klientům. PP nesmí poskytovat nikdo jiný než PF. Obchodní firma PF musí obsahovat označení "penzijní fond". Jiné osoby nesmějí ve své obchodní firmě ani názvu toto označení používat.

Zákon o PP povoluje činnost PF pouze v právní formě akciové společnosti, pro kterou platí ustanovení obchodního zákoníku. Nad jeho rámec zákon definuje specifické podmínky, kterým musí fond jako akciová společnost dále vyhovět. Základní požadavky jsou následující:

- PF nelze založit na základě veřejné nabídky akcií,
- PF může vydávat pouze akcie stejné jmenovité hodnoty znějící na jméno,
- akcie nesmí nabývat zdravotní pojišťovna, banka vedoucí účty PF (depozitář), ani právnická osoba, v níž má depozitář přímý nebo nepřímý podíl na ZK přesahující 10 %,
- PF nesmí vydávat akcie za zvýhodněných podmínek pro zaměstnance a prioritní akcie,
- ZK musí být tvořen jen peněžitými vklady, které musí být splaceny před podáním žádosti o povolení k činnosti a jeho hodnota musí činit alespoň 50 mil. Kč,
- představenstvo PF musí mít nejméně 5 členů; dozorčí rada pak nejméně 3 členy, přičemž jejich počet musí být dělitelný třemi; kdo se jimi může stát, je definováno v příslušném zákoně. [10]

Depozitář

Depozitářem PF se rozumí banka, která vede jeho účty. Statutární orgán depozitáře a jeho dozorčí rada nesmějí být tvořeny více než z jedné třetiny zaměstnanci PF. Výkon této funkce upravuje zvláštní zákon, pokud v zákoně o PP není stanoveno jinak. Seznam depozitářů jednotlivých PF naleznete v příloze č.1.

PF je vždy povinen zřídit u svého depozitáře samostatné běžné účty nebo podúčty k běžnému účtu pro následující úkony:

- přijímání a vracení příspěvků účastníků na PP,
- poskytování a vracení státních příspěvků na PP,
- financování činnosti PF,
- umísťování a ukládání prostředků PF.

Běžný účet u jiné banky, než je depozitář, si může PF zřídit po oznámení svému depozitáři, a to pouze jako podmínku otevření vkladového účtu. Případné zůstatky je PF povinen převést na vkladový účet nebo na běžný účet vedený u depozitáře. [10]

Případná změna depozitáře musí být schválena ministerstvem po dohodě s Komisí pro cenné papíry, jinak je neplatná. V jiných případech může samo MF rozhodnout o změně depozitáře PF, pokud depozitář porušuje povinnosti stanovené zákonem nebo depozitářskou smlouvou.

Založení a vznik penzijního fondu

PF vzniká zápisem do obchodního rejstříku, kterému předchází dvoufázový proces založení:

1. *Soukromoprávní fáze:* V této fázi je nutné vytvořit orgány PF, vypracovat návrh penzijního plánu a pojistných podmínek a splatit základní jmění.
2. *Veřejnoprávní fáze:* V této fázi se podává písemná žádost o povolení k činnosti. [14]

Povolení k činnosti je udělováno Ministerstvem financí po dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věd a Komisí pro cenné papíry. V žádosti o povolení je žadatel povinen uvést nezbytné informace o PF stanovené zákonem. Dále musí být k žádosti přiloženy potřebné dokumenty, kterými se rozumí stanovy PF, návrh statutu a penzijního plánu a listiny

prokazující založení akciové společnosti, splacení celého ZK a jeho původ. Na jejich základě ministerstva a komise přezkoumávají předpoklady PF pro vykonávání činnosti.

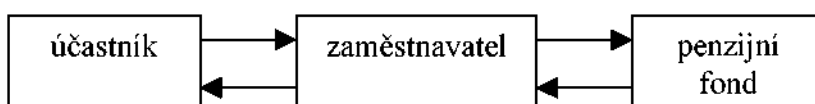
O zamítnutí či přijmutí žádosti o povolení rozhodne ministerstvo nejpozději do 60 dnů ode dne doručení žádosti nebo jejího doplnění. Součástí povolení je schválený statut a penzijní plán, schválení osob navrhovaných za členy představenstva a dozorčí rady PF a schválení depozitáře. Povolení se uděluje na dobu neurčitou a nelze je převést na jinou osobu. [10]

Způsoby organizace penzijních fondů

PF mohou fungovat dvěma způsoby. Jedná se o PF založené na zaměstnaneckém či občanském principu. Rozdílnost je dána tím, kdo zřizuje a spravuje PP. Náš systém PP je odlišný od systémů, které jsou známe u sousedních států. Je důsledně založen na občanském, nikoliv zaměstnaneckém principu, což mj. umožňuje zapojit do přípojištění nejširší dospělou veřejnost, tedy i příjmově nízké skupiny či osoby, které nejsou výdělečně činné. Raritou jsou důchodci, kteří si šetří na důchod, přičemž ho již pobírají.

- a) *PF založené na zaměstnaneckém principu* – V tomto případě zaměstnavatel zřizuje a spravuje PF pro své zaměstnance. S tímto typem se lze často setkat v zahraničí.

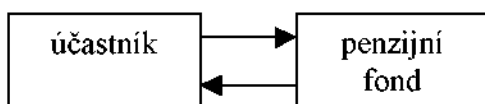
Schéma č.1 – Zaměstnanecký způsob organizace penzijních fondů

Zdroj: vlastní zpracování

- b) *PF založené na občanském principu* – PP funguje nezávisle na zaměstnaneckém poměru účastníka. Existuje zde přímý vztah mezi účastníkem a PF. Tato varianta je uplatňována v ČR. [4]

Schéma č.2 – Občanský způsob organizace penzijních fondů

Zdroj: vlastní zpracování

Výběr vhodného penzijního fondu

V současné době existuje 11 PF a tudíž pro běžného občana není jednoduché vybrat si ten nejlepší. Při výběru by měl zájemce brát ohled na několik základních hledisek, kterými jsou:

- akcionářská struktura (důvěryhodný a stabilní vlastník),
- velikost či rating finanční skupiny, která stojí za příslušným PF
- dlouhodobá investiční výkonnost,
- struktura portfolia,
- nadstandardní služby, výhody,
- úroveň clientského servisu,
- auditor, depozitář.

K výběru PF by měl zájemce o PP přistupovat svědomitě, jelikož se jedná o dlouhodobou investici. Při uzavírání smlouvy o PP by se potenciální klient neměl nechat zlákat pouze vidinou výhodného hodnocení peněžních prostředků. Především by si měl uvědomit, jaké má fond jméno, kdo je jeho většinovým akcionářem a jaká ekonomická síla za ním stojí. [15]

Státní příspěvek

PF čtvrtletně podává písemnou žádost na MF o poskytnutí státního příspěvku souhrnně za všechny účastníky, kterým tento příspěvek náleží. Státní příspěvky se poskytují ze státního rozpočtu. Na konto klienta jsou přispívány automaticky za každý řádně a včas zaplacený měsíční příspěvek. Jsou tedy přispívány měsíčně a vypočítávají se na základě výše měsíční úložky účastníka PP. Následující tabulka znázorňuje jak výše státního příspěvku na kalendářní měsíc závisí na výši příspěvku účastníka.

Tabulka č.1 – Státní příspěvek na penzijní připojištění

Výše příspěvku klienta	Výše státního příspěvku
100 - 199	50Kč + 40% z částky nad 100Kč
200 - 299	90Kč + 30% z částky nad 200Kč
300 - 399	120Kč + 20% z částky nad 300Kč
400 - 499	140Kč + 10% z částky nad 400Kč
500 a více	150 Kč

Zdroj: [10]

Pokud účastník platí příspěvek za delší období než je jeden kalendářní měsíc, stanoví se výše státního příspěvku podle průměrné měsíční výše připadající na toto období. Státní příspěvek může být zvýšen nařízením vlády. Ministerstvo dále sleduje, zda byl na každého účastníka poskytnut právě jeden státní příspěvek.

1.2.3. Na účtu jsou shromažďovány i příspěvky třetích osob, především zaměstnavatelů.

V této části se budu věnovat příspěvkům třetích osob. Konkrétně se zaměřím na placení příspěvků zaměstnavatelem za zaměstnance a to na výhody pro obě strany. Dále zmíním možné způsoby hrazení příspěvků ze strany zaměstnavatele.

Veškeré finanční prostředky ve formě příspěvků na PP směřují na individuální účet účastníka u PF, na kterém se po celou dobu společně s výnosy z hospodaření fondu akumulují, aby se při vzniku nároku na dávky v celém objemu použily k jejich výplatě.

Tyto finanční prostředky na výplatu dávek mohou pocházet ze tří zdrojů. V podstatě se jedná o zhodnocené příspěvky účastníka, státu a třetích osob (především se jedná o zaměstnavatele). Za účastníka tedy může s jeho souhlasem platit PF příspěvek nebo jeho část třetí osoba. V takovém případě je klient povinen tuto skutečnost PF předem písemně oznámit.

Třetí osobou se rozumí:

- zaměstnavatel účastníka,
- rodiče a příbuzní,
- další osoby. [10]

Zaměstnavatel může přispívat svému zaměstnanci na PP

V tomto případě existuje jedna výjimka, kdy zaměstnavatel svým zaměstnancům nepřispívá. Jedná se o státní zaměstnance, resp. stát v pozici zaměstnavatele. Podle služebního zákona nemůže být příspěvek ani jeho část hrazena zaměstnancům státní sféry. A to z titulu toho, že jejich zaměstnavatelem je stát, který formou státních příspěvků PP již podporuje.

Varianta, kdy zaměstnavatel ať už zčásti nebo plně hradí příspěvek na PP za svého zaměstnance, je výhodná pro obě zmíněné strany:

- *Zaměstnanci:* Pro zaměstnance je příspěvek zaměstnavatele výhodnější, než kdyby mu o stejnou částku byla zvýšena mzda. Je totiž osvobozen od odvodů na sociální a zdravotní pojištění a do výše 5 % hrubé mzdy také od daně z příjmů. Na příspěvek placený zaměstnavatelem zcela nebo zčásti za své zaměstnance se již neposkytuje další státní příspěvek.
- *Zaměstnavatelé:* Částky poukázané PF za své zaměstnance lze na straně zaměstnavatele odečíst za základu daně z příjmů až do výše 3 % vyměřovacího základu zaměstnance pro sociální a zdravotní pojištění. Příspěvek zaměstnavatele je totiž daňově uznatelným nákladem podle Zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmů. [27]

Způsoby hrazení příspěvků na PP zaměstnavatelem

Platby příspěvků na PP zaměstnanců společnosti je možné realizovat dvěma způsoby. Jedná se o individuální nebo hromadný způsob platby.

- *Individuální způsob platby:* V tomto případě jsou platby za jednotlivé zaměstnance zasílány jednotlivými převodními příkazy. Jedná se o poměrně složitý způsob, který se zdá být nemožným ve větších společnostech.
- *Hromadný způsob platby:* Tato varianta úhrady příspěvků šetří nejen administrativní náklady, ale také výrazně snižuje náročnost provedení. Platby za všechny zaměstnance jsou totiž zaslány dohromady jednou částkou. [19]

1.2.4. Všechny došlé peníze jsou investovány

V této kapitole se budu věnovat problematice hospodaření PF. Nejprve uvedu zásady, kterých se PF musí držet při nakládání s peněžními prostředky. Dále přiblížím téma struktury investičního portfolia PF.

Peníze, které účastníci vloží na účet u PF, jsou fondem dále investovány. Tzn., že posléze ještě budou zhodnoceny o podíl na případném zisku PF. Fond využívá investice s minimálním rizikem a stabilními výnosy: převážně státní cenné papíry, dluhopisy, akcie a termínované

vklady. Pravidla investování určuje zákon a navíc podléhají přísnému státnímu doзору. Dozor nad investiční činností PF provádí Komise pro cenné papíry.

Zásady hospodaření PF

Zákon o PP stanovuje, že PF musí s majetkem hospodařit s odbornou péčí a s cílem zabezpečit spolehlivý výnos. Mezi obecné zásady pro umístování peněžních prostředků shromážděných PF patří bezpečnost, kvalita, likvidita a rentabilita skladby finančního umístění jako celku.

Struktura investičního portfolia

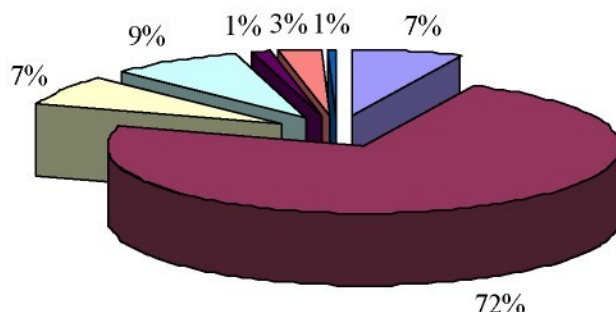
Peněžní prostředky shromážděné PF mohou být umístěny zejména do:

- *dluhopisů*, jejichž emitentem je (či za ně převzal záruku) členský stát Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) nebo centrální banka tohoto státu, dále Evropská investiční banka, Evropská banka pro obnovu a rozvoj nebo Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj nebo jiná mezinárodní finanční instituce, již je ČR členem,
- *podílových listů* otevřených podílových fondů,
- *cenných papírů*, s nimiž se obchoduje na regulovaném trhu země OECD,
- *movitých věcí* představujících záruku bezpečného uložení peněžních prostředků,
- *nemovitostí* poskytujících záruku spolehlivého uložení peněžních prostředků a sloužících zcela nebo převážně k podnikání nebo bydlení.

Dále mohou být peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem uloženy i na *vkladových účtech*, *vkladních knížkách* a na vkladech potvrzených vkladovým certifikátem nebo vkladním listem, a to u banky nebo pobočky zahraniční banky na území ČR nebo u banky se sídlem na území členským států OECD. Výše prostředků u jedné banky nesmí tvořit více než 10 % majetku PF nebo 20 mil Kč, popřípadě ekvivalent této částky v cizí měně. [10]

Následující graf zobrazuje kam a v jakém množství se investují svěřené prostředky v praxi.

Graf č.1 - Struktura majetku PF (stav ke konci 1. pololetí 2005)

- akcie a podílové listy
- dluhopisy
- státní poklaniční poukázky
- peníze na účtech a termínované vklady
- nemovitosti
- ostatní aktiva
- ostatní investice

Zdroj: [16]

Nejčastějším způsobem zhodnocování peněz jsou investice do dluhopisů, v nichž bylo ke konci 1. pololetí roku 2005 uloženo 72 % aktiv PF.

Dále je mimo jiné zákonem stanoveno, že:

- hodnota cenných papírů vydaných jedním emitentem nesmí přesáhnout 10 % majetku PF (kromě státních dluhopisů zemí OECD a Evropských bank),
- celková hodnota movitých a nemovitých věcí nesmí tvořit více než 10 % majetku PF,
- v majetku PF nesmí být více než 20% z celkové jmenovité hodnoty cenných papírů vydaných jedním emitentem (kromě státních dluhopisů zemí OECD a Evropských bank),
- nejméně 70 % majetku fondu musí být umístěno nebo uloženo do aktiv znějících na měnu, ve které jsou vyjádřeny závazky fondu vůči účastníkům,
- PF nesmí nakupovat akcie jiného PF a vydávat dluhopisy.

Přehled o umístění prostředků a zprávy o hospodaření musí PF zveřejnit nejpozději do 3 měsíců po skončení pololetí a kalendářního roku. Tyto zprávy musí předložit i MF, Komisi pro cenné papíry a depozitáři. [10]

1.2.5. Výnos je připisován na účet účastníka

Nyní se zaměřím na pravidla při rozdělování zisku, případně jak nakládat se vzniklou ztrátou.

V této fázi dochází k připisování výnosů z hospodaření na účty jednotlivců. Účastníci musejí být PF každoročně písemně informováni o výši všech prostředků, které fond eviduje v jejich prospěch a o stavu jejich nároků, včetně údaje o výši připsaného procenta zhodnocení prostředků účastníka. Tuto informaci je PF povinen zaslat nejpozději do jednoho měsíce ode dne konání valné hromady nebo na žádost účastníka. Za odeslání druhé a další informace má PF právo požadovat od účastníka PP úhradu účelně vynaložených nákladů.

Rozdělování zisku

PF zisk z hospodaření rozděluje následujícím způsobem:

- alespoň 5 % zisku je určeno na tvorbu rezervního fondu,
- maximálně 10 % zisku je rozděleno na základě rozhodnutí valné hromady,
- zbylá část zisku se použije ve prospěch účastníků a osob, jejichž PP zaniklo v roce, za který se zisk rozděluje.

Skončí-li hospodaření PF ztrátou, použije se pro její krytí nerozdělený zisk z minulých let, rezervní fond a další fondy tvořené ze zisku. Pokud ani tyto zdroje nestačí, musí se PF odhodlat ke snížení ZK. Jeho hodnota však nesmí klesnout pod stanovených 50 mil. Kč. [10]

1.2.6. Po určité době jsou peníze účastníka vypláceny v podobě dávek

V této poslední fázi se budu nejprve věnovat vysvětlení jednotlivých dávek poskytovaných z PP a tomu, jaké jsou podmínky pro vznik nároku na ně. Závěrem zmíním podmínky převodu prostředků k jinému PF, ukončení PP, zániku PP a vypovězení účastnickovy smlouvy.

Dávky PP

Prostředky, které PF nashromáždí na účtu účastníka za celou dobu trvání PP, mohou být v budoucnu podle klientova uvážení vyplaceny ve formě jednorázového vyrovnání nebo jako pravidelný měsíční příjem ve formě penze. O tom, jakou formu výplaty zvolí, se účastník rozhodne až při výběru peněz ze svého účtu u PF. Pokud se účastník rozhodne PP ukončit před vznikem práva na penzi, získává tzv. odbytné.

Vznik nároku na jednotlivé penze je podmíněn jejich sjednáním ve smlouvě. Podmínkou pro výplatu peněžních prostředků je vedle uvedeného nároku i písemná žádost oprávněného o zahájení výplaty dávek PP. Tyto dávky je PF fond povinen vyplácet ve lhůtách a způsobem stanoveným v penzijním plánu nebo dohodnutým s příjemcem penze.

Výše dávek, které bude účastník po uplynutí doby stanovené ve smlouvě pobírat, závisí na celkovém objemu příspěvků zaplacených v jeho prospěch a na připsaných výnosech z hospodaření PF. V případě, že výnosy z investiční činnosti PF nepřekročí míru inflace, prostředky na účtu účastníka ztrácejí na své reálné hodnotě.

PF mohou poskytovat následující dávky:

- **Starobní penze** – Je to stěžejní dávka PP, která je pravidelně doživotně vyplácena účastníkovi nejdříve při dosažení věku 60 let, za předpokladu, že splnil pojištěnou dobu v rozmezí 5 – 10 let.
- **Invalidní penze** – Tato penze je vyplácena účastníkovi po přiznání plného invalidního důchodu ze zákonného důchodového pojištění. Doba pojištění nutná k získání nároku se pohybuje mezi 3 – 5 lety.
- **Pozůstalostní penze** – Podmínkou nároku na získání této penze je úmrtí klienta. Penze je vyplácena FO, kterou účastník určil ve smlouvě o PP. Pokud účastník stanoví vyšší počet oprávněných osob, pak musí zároveň rozhodnout o tom, jaký podíl nashromážděných prostředků na jeho kontě každému oprávněnému připadne. Nárok na dávku vznikne pouze v případě, že pojištěný platil příspěvky PF po dobu 3 – 5 let. Nejkratší lhůta vyplácení jsou obvykle 3 kalendářní měsíce.
- **Výsluhová penze** – Poskytování této penze je nepovinné. PF ji do svého penzijního plánu zahrne či ne podle vlastního uvážení. Pokud se účastník rozhodne nárok na výsluhovou

penzi získat, musí si ji sjednat ještě před vznikem nároku na starobní penzi. Výplata výsluhové penze je mimo jiné podmíněna splněním minimální pojištěné doby 15 let.

- **Odbytné** – Odbytné je vyplacení všech vložených příspěvků účastníka zhodnocených o výnosy z hospodaření PF. Veškeré poskytnuté státní příspěvky se vracejí zpět ministerstvu. Účastník smí o tuto dávku požádat, pokud ukončí PP trvající alespoň 12 měsíců dohodou či výpovědí a zároveň nepřevádí naspořené prostředky do jiného PF. Odbytné je určeno také FO určené účastníkem ve smlouvě, pokud účastník zemřel a nebyla mu ještě vyplácena penze.
- **Jednorázové vyrovnání** – Na jednorázové vyrovnání má nárok ten, kdo splnil podmínky pro čerpání penze a platil příspěvky po minimálně stanovenou dobu. Vyplacená částka se skládá z příspěvků zaplacených účastníkem, státních příspěvků, popř. příspěvků zaměstnavatele a podílu na výnosech z hospodaření fondu. [2] [10]

PF je povinen vyplácet dávky i do ciziny. To platí pro osoby, které mají na dávku PP nárok, ale nemají na území České republiky trvalý pobyt nebo nemají bydliště na území členského státu Evropské unie.

Ve fázi placení příspěvků nedocházelo k žádným platbám daní a to ani z výnosů z hospodaření PF připsaných na účet pojištěných. Naopak v této fázi, kdy dochází k vyplácení dávek, se již příjmy účastníka daňovému zatížení nevyhnou. Připsaná zhodnocení prostředků na účastnickém účtu v současné době podléhají sazbě ve výši 15 %.

Převod prostředků k jinému PF

Všichni klienti mají nárok na převedení svých příspěvků, státních příspěvků a připsaných výnosů z hospodaření PF do PP u jiného PF. Toto platí pouze v případě, že klient neměl u původního fondu nárok na penzi a nebylo mu vyplaceno odbytné.

Aby mohlo k převodu dojít, musí klient vyplnit a podepsat formulář obsahující výpověď stávajícímu PF a přiložit žádost o převod prostředků současně se souhlasem nového PF. Pojištěná doba u původního PF je započítávána. Původní PF je povinen převést prostředky nejpozději do 3 měsíců ode dne zániku PP. [10]

Ukončení penzijního připojištění

Účastník PP může smlouvu vypovědět kdykoliv a to v písemné formě. V penzijním plánu může být stanovena výpovědní doba začínající prvním dnem nadcházejícího kalendářního měsíce po doručení výpovědi. PF je povinen nejpozději do 30 dnů ode dne doručení výpovědi písemně potvrdit přijetí výpovědi a sdělit klientovi datum zániku PP. Výpovědní doba stanovená fondem nesmí být delší než dva kalendářní měsíce.

Zánik penzijního připojištění

Penzijní pojištění zaniká dnem:

- ukončení výplaty poslední penze,
- výplaty jednorázového vyrovnání místo poslední penze,
- stanoveným v písemné dohodě mezi PF a účastníkem,
- vypovězení účastnickovy smlouvy,
- výplaty odbytného při zániku PF,
- ukončení trvalého pobytu účastníka na území ČR,
- ztráty bydliště na území členského státu EU,
- úmrtí účastníka.

Vypovězení účastnickovy smlouvy

Jednou z příčin zániknutí PP je vypovězení účastnickovy smlouvy o PP. Za jakých podmínek má PF právo vypovědět účastníkovi smlouvu, je určeno v následujících zákonem stanovených 4 bodech:

- účastník po dobu nejméně šesti kalendářních měsíců neplatil příspěvky,
- účastník nesplnil povinnosti vyplývající z penzijního plánu,
- při uzavírání smlouvy uvedl účastník nepravdivé údaje nebo zatajil rozhodné skutečnosti,
- klient nesplňuje zákonem stanovené podmínky pro to, aby byl účastníkem PP.

1.3. Shrnutí

Penzijní připojištění funguje jako klasické měsíční spoření, s tím rozdílem, že při uzavření tohoto typu spoření a při splnění zákonem stanovených podmínek je vyplácena penzijním fondem penze. Toto dlouhodobé spoření je výhodné pro jeho účastníky i pro celou ekonomiku, proto stát toto spoření různě podporuje.

PP je upraveno zákonem č. 42/1994 Sb., v platném znění. Zakládá se na pravidelných měsíčních příspěvcích, které lze na účet PF poukazovat i za delší časová období. K účastnickým příspěvkům jsou navíc poskytovány státní příspěvky a podíly na zisku fondu. Dále může na PP svých zaměstnanců přispívat zaměstnavatel a to za velmi výhodných podmínek. Zajímavá daňová zvýhodnění se v tomto případě týkají obou stran.

Pokud si člověk PP založí na začátku pracovního věku, může část svých naspořených prostředků využít již dříve. Smlouvu o PP, která musí mít písemnou formu, lze kdykoli vypovědět.

1.4. Upozornění

V průběhu vypracovávání této bakalářské práce došlo k legislativním změnám týkajícím se zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením. Dne 1.4.2006 vstoupil v platnost zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem. Veškeré změny týkající se zákona o PP jsou uvedeny v příloze č.2.

2. Historie penzijního připojištění v ČR

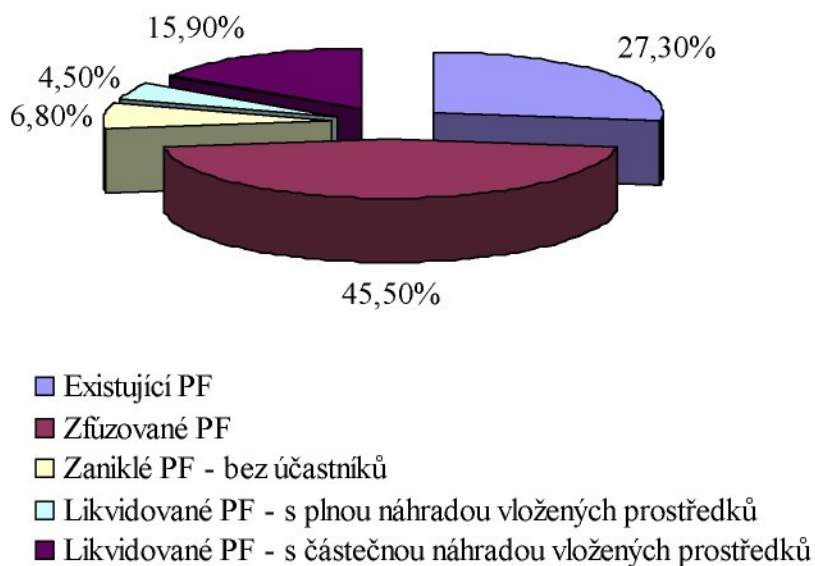
V této kapitole bych se chtěla vrátit k úplným začátkům fungování penzijního připojištění se státním příspěvkem v ČR. Poskytnu nejen kompletní seznam všech povolených fondů od účinnosti zákona č. 42/1994 Sb., ale i konkrétní informace o vývoji počtu účastníků PP a penzijních fondů v jednotlivých letech až do současnosti. Dále zmíním základní důvody zániku již neexistujících PF, znázorním vývoj PP v právním řádu ČR a poskytnu seznam PF aktuálně působících.

Historie penzijních fondů v ČR sahá do února roku 1994, kdy byl schválen a vydán Zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem. Tento zákon přinesl pojem penzijní fondy a odstartoval jejich boom. Toho roku obdržely první penzijní fondy licence k poskytování penzijního připojištění se státním příspěvkem v ČR. Zároveň se jednalo o první případ státní podpory soukromého pojištění v naší republice. Také je třeba podotknout, že ČR se stala první zemí bývalého východního bloku, která přistoupila k zavedení tohoto doplňkového důchodového systému. [14]

Na základě zákona o penzijním připojištění stačilo vzniknout, fúzovat a zaniknout celkem 46 penzijních fondů. Převážná část PF obdržela povolení ke svému vzniku již během prvních dvou let fungování PP, tedy během roku 1994 a 1995. Konkrétně bylo za tyto dva roky uděleno 44 licencí, další a zároveň poslední dvě poskytnutá povolení se datují k roku 1997. Ačkoli bylo uděleno celkem 46 licencí, dva fondy nikdy svoji činnost nezahájily a na trhu jich tedy od počátku aktivně působilo 44. Kompletní seznam povolených PF od účinnosti zákona o PP je zobrazen v příloze č.3.

V současné době působí na českém trhu z původních 44 fondů jen 11. Většina PF zanikla v rámci fúzí s ostatními finančně silnějšími PF. Některé fondy zanikly s plnou náhradou vložených prostředků, jiné byly likvidovány jen s částečnou náhradou vložených prostředků. Další fondy zanikly bez účastníků. Rozdělení penzijních fondů v důsledku tržního vývoje znázorňuje následující graf č.2.

Graf č.2 - Rozdělení PF v důsledku tržního vývoje (k 31.12.2003)

Zdroj: [14]

Pro doplnění přehledu o situaci vývoje počtu fungujících penzijních fondů a účastníků PP v jednotlivých letech uvádím následující tabulku:

Tabulka č. 2 – Vývoj počtu účastníků PP a fungujících PF v letech 1994 – 2005 (stav k 31.12.)

rok	počet fungujících PF	počet účastníků v milionech
1994	24	0,183
1995	44	1,300
1996	44	1,600
1997	38	1,637
1998	30	1,740
1999	24	2,006
2000	19	2,298
2001	14	2,534
2002	13	2,622
2003	12	2,740
2004	11	2,964
2005	11	3,280

Zdroj: [16]

Do konce roku 2001 vstoupilo do likvidace celkem 12 PF. Likvidované fondy naštěstí měly nevýznamný podíl na trhu a při porovnání s ostatními finančními operátory se tedy jednalo o zanedbatelné ztráty. Od té doby nedocházelo k výrazným změnám v počtu existujících fondů. Od roku 2002 státní dozor nepřistoupil k žádnému dalšímu rozhodnutí o odejmutí povolení.

K poslední změně v počtu činných PF došlo počátkem října 2004, kdy se PF České pojišťovny sloučil s bývalým Novým PF České pojišťovny (dříve ABN AMRO PF) a stal se tak největším tuzemským PF současnosti.

Za 12 let existence PP v ČR však nedocházelo jen ke změnám v počtu PF. Přistupovalo se taktéž k důležitým legislativním změnám, které stručně charakterizuje následující tabulka.

Tabulka č.3 - Vývoj PP v právním řádu ČR

Rok	Právní předpis	Charakteristika
1994	Zákon č. 42/1994 Sb.	implementace PP do právního řádu ČR
1996	Zákon č. 61/1996 Sb.	zproštění zákonných povinností mlčenlivosti členů orgánů a zaměstnanců PF
1998	Zákon č.15/1998 Sb.	změny ve výkonu státního dozoru
1999	Zákon č. 170/1999 Sb.	změny v produktu a státní podpoře
2001	Zákon č. 353/2001 Sb.	změny v účtování PF
2002	Zákon č. 309/2002 Sb.	zákaz příspěvku na PP státním zaměstnancům dle služebního zákona
2004	Zákon č. 36/2004 Sb.	změny v investování PF, zpřístupnění PP cizím státním příslušníkům, zpřísnění podmínek pro získání nároku na starobní penzi, zákaz diskriminace
2005	Zákon č. 377/2005 Sb.	zpřísnění státního dozoru, oprávnění MF a PF vést evidenci a zpracovávat rodná čísla účastníků PP
2005	Zákon č. 444/2005 Sb.	změna instituce, která vybírá pokuty za přestupky a jiné správní delikty
2006	Zákon č. 57/2006 Sb.	kompletní výčet změn naleznete v příloze č.

Zdroj [20]

Poslední právní úpravu přinesl zákon č. 36/2004 z důvodu harmonizace práva ČR s právem EU v důsledku vstupu ČR dne 1.5.2004 do EU.

V současnosti po realizovaných fúzích působí na území ČR 11 PF. Jedná se o PF velkých finančních institucí, které pohltily zbylé fondy. Těchto 11 fondů je sdruženo při Asociaci PF ČR¹. Přehled ministerstvem povolených PF je zobrazen v následující tabulce.

Tabulka č.4 - Seznam aktuálně působících PF (stav k 1.1.2006)

P.č.	Název penzijního fondu
1.	Allianz penzijní fond, a.s.
2.	ČSOB Penzijní fond Progres, a. s., člen skupiny ČSOB
3.	ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s., člen skupiny ČSOB
4.	Generali penzijní fond a.s.
5.	Hornický penzijní fond Ostrava, a.s.
6.	ING Penzijní fond, a.s.
7.	Penzijní fond České pojišťovny, a.s.
8.	Penzijní fond České spořitelny, a.s.
9.	Penzijní fond Komerční banky a.s.
10.	Winterthur penzijní fond a.s. *
11.	Zemský penzijní fond, a.s.

* (do 31.12. 2005 Credit Suisse Life & Pensions penzijní fond, a.s.)

Zdroj [16]

V současné době je trh penzijního připojištění se státním příspěvkem konsolidovaný a stabilizovaný. Mezi nejsilnější penzijní fondy současnosti patří Penzijní fond České pojišťovny, Winterthur penzijní fond a Penzijní fond České spořitelny. Jedná se o důvěryhodné a stabilní fondy s historií od roku 1994. V následující tabulce je zobrazen kompletní přehled o tržních podílech jednotlivých fondů za 4. kvartál roku 2005 a za rok 2004 jsou zde informace o počtu účastníků PP a připsaných výnosech fondů.

Tabulka č.5 – Tržní podíly PF působících v ČR.

Penzijní fond	Podíl na trhu v % (4.Q / 2005)	Počet účastníků (2004)	Připsané výnosy v % (2004)
PF České pojišťovny	26,42	770 640	3,50
Winterthur PF	18,40	605 562	3,11
PF České spořitelny	14,61	410 352	3,74
ING PF	11,83	354 316	2,50
PF Komerční banky	10,99	302 330	3,50
ČSOB PF Stabilita	10,06	310 321	4,30

¹ APFČR je dobrovolné zájmové sdružení právnických osob, zejména penzijních fondů, nadané právní subjektivitou, založené dne 25. června 1996 na ustavující členské schůzi.

Penzijní fond	Podíl na trhu v % (4.Q / 2005)	Počet účastníků (2004)	Připsané výnosy v % (2004)
Allianz PF	3,43	107 435	3,00
ČSOB PF Progres	2,47	23 385	5,30
Generali PF	0,77	23 342	3,00
Hornický PF Ostrava	0,58	18 606	3,08
Zemský PF	0,44	14 146	4,38

Zdroj [19] [14]

Závěrem je třeba zmínit, že ačkoli se během let počet PF snižoval, nebyl doprovázen velkými finančními otřesy. Úbytek počtu PF byl zejména důsledkem cílevědomých fúzí, jejichž konečným efektem je úspora provozních nákladů sektoru jako celku a otevírání prostoru k vyšším výnosům a stabilitě.

Počet PF se během 12 let výrazně snížil, ale naopak je tomu v oblasti počtu účastníků PP. K výraznému nárůstu došlo již v druhém roce existence PP na českém pojistném trhu. Počet penzijně připojištěných se každým rokem stále zvyšuje. V loňském roce dosáhl jejich objem závratného čísla 3,28 milionu účastníků, což znamenalo meziroční nárůst minimálně o 316 tisíc nových klientů. Tento trend lze očekávat i do budoucna, jelikož si stále více lidí uvědomuje brzké zhroucení současného důchodového systému v ČR.

3. Vztah penzijního připojištění a soukromého důchodového pojištění

V této kapitole bych se chtěla věnovat otázce vztahu mezi penzijním připojištěním a soukromým důchodovým pojištěním (dále jen „důchodové pojištění“). Nejprve stručně nastíním obsah jednotlivých pilířů, na kterých jsou důchodové systémy obecně postaveny. Dále krátce přiblížím současný stav důchodového systému v ČR. Poté vysvětlím podstatu soukromého důchodového pojištění a na závěr provedu porovnání produktů PP a důchodové pojištění v ČR.

3.1. Pilíře důchodových systémů v EU

Při zmínkách o důchodových systémech, ať už současných nebo i budoucích, se mluví o tzv. pilířích na kterých je každý systém postaven. Důchodové systémy obvykle spočívají na těchto třech pilířích:

- státem garantovaná penze,
- zaměstnavatelské penzijní systémy,
- individuálním pojištěním a spoření.

Je třeba zmínit, že vymezení obsahu jednotlivých pilířů jsou v různých zemích dosud nejednoznačně chápány, zejména se jedná o vymezení druhého pilíře.

3.1.1. První pilíř – státem garantovaná penze

První pilíř je tradiční oporou systému pojistné ochrany občanů. Rozumí se jím základní důchodové pojištění, kdy účast na něm je ve většině případů stanovena jako povinná. Finanční krytí tohoto pojištění se tedy provádí povinnými odvody do státního rozpočtu.

Tento pilíř je nejčastěji postaven jako dávkově definovaný a bývá financován metodou průběžného financování, které je založeno na solidaritě mezi generacemi. Tzn., že dnes vyplácené penze jsou hrazeny z příspěvků dnešních výdělečně činných občanů. Jejich nárok

na penzi by měl být na oplátku po uplynutí příslušné doby financován z příspěvků pozdějších generací, a tak v zásadě nezávisí na objemu příspěvků, které jednotlivec během svého produktivního věku skutečně odvedl.

3.1.2. Druhý pilíř – zaměstnavatelské penzijní systémy

Již jsem zmínila, že vymezení druhého pilíře je v jednotlivých zemích různě chápáno. Pro přiblížení této problematiky uvádím možné příklady výkladu tohoto pojmu. Druhý pilíř bývá chápán jako:

- zaměstnanecké PP bez ohledu na to, zda je povinné,
- povinný fondový systém bez ohledu na to, zda je zaměstnavatelský,
- jakékoli příspěvky zaměstnavatele zaměstnancům do fondového systému – toto je nejširší pojem výkladu obsahu druhého pilíře.

Problém s vymezením 2. pilíře je v současné době obcházen mnohými autory tak, že mluví o fondovém nebo kapitalizačním pilíři. Je však třeba navíc vědět, zda se jedná o částečně fondový, plně fondový nebo tzv. zdánlivě fondový přístup. V některých zemích dochází ke srůstání 1. a 2. pilíře.

Tento pilíř není v českém důchodovém systému zastoupen!

3.1.3. Třetí pilíř – individuální pojištění

Třetí doplňkový dobrovolný zdroj pojistné ochrany občana plně vychází z jeho soukromé iniciativy a je většinou založen na komerčním přístupu. Příkladem je penzijní připojištění, individuální životní nebo důchodové pojištění u komerční pojišťovny, spoření atd.

PP lze nazvat doplňkovým pojištěním k základnímu důchodovému pojištění. Ve většině případů se jedná o dobrovolné systémy kolektivního pojištění. Tyto systémy jsou organizovány následujícími možnými způsoby:

- *v podnicích pro vlastní zaměstnance* – jedná se o režimy vyplývající z kolektivního ujednání nebo z pracovní smlouvy,

- *ve skupinách sdružujících různé profese – např. advokáti, notáři, lékárníci,*
- *v jiných sociálních skupinách vytvořených za tímto účelem – příkladem jsou účastníci jednotlivých PF vytvořených v rámci PP v ČR.*

Přívlastek „doplňkový“ vyjadřuje skutečnost, že tyto systémy doplňují důchody vyplacené ze sociálního pojištění. Pro tyto systémy neexistuje žádná zřizovací povinnost, takže jsou dobrovolné. V některých zemích (např. Dánsko, Francie) ovšem existují povinné doplňkové systémy zřizované z titulu kolektivních smluv.

Jestliže pro základní důchodové pojištění je typické průběžné financování, v PP se téměř vždy vytváří určité finanční fondy. Tyto fondy mohou nabývat značných objemů a jsou často podstatným stimulem makroekonomického růstu, neboť představují významný zdroj dlouhodobého kapitálu. [8] [14]

3.2. Současný stav důchodového systému v České republice

Český důchodový systém tvoří v současné době v podstatě pilíře dva.

- Prvním se rozumí základní povinný, dávkově definovaný, průběžně financovaný pilíř. Z něj jsou poskytovány důchody starobní, invalidní (plně invalidní a částečně invalidní) a pozůstalostní (vdovské, vdovecké a sirotčí).
- Druhým pilířem je doplňkový dobrovolný, příspěvkově definovaný, kapitálově financovaný pilíř tvořený penzijním připojištěním se státním příspěvkem a soukromým životním pojištěním. *Ve smyslu dělení pilířů v EU lze tento považovat za 3. pilíř. V členských státech EU obvyklý 2. pilíř, tj. zaměstnavatelské penzijní systémy, u nás neexistuje.*

Od roku 1996 je systém základního důchodového pojištění založen na těchto základních principech:

- sociální solidarita s relativně vysokou příjmovou redistribucí,
- průběžné financování,
- při splnění stanovených podmínek je systém povinný pro všechny ekonomicky aktivní osoby (je umožněna i dobrovolná účast v systému),

- systém poskytuje náhradu příjmu v případě stáří (starobní důchod), invalidity (plný či částečný invalidní důchod) a úmrtí živitele (vdovský, vdovecký a sirotčí důchod),
- systém je dávkově definovaný,
- systém je jednotný (s určitou odchylkou pro OSVČ),
- systém je dynamický (řada prvků konstrukce výpočtu důchodu se každoročně upravuje s přihlédnutím k ekonomickému vývoji, a to včetně indexování vyměřovacích základů),
- stát garantuje systém ekonomicky i právně. [21]

Každý si je jistě vědom problémů, se kterými se český důchodový systém potýká. Významným podílem k těmto problémům přispívá stárnutí populace v ČR. Značný dopad se očekává do budoucnosti, kdy by mohlo dojít ke zhroucení celého systému. Já si plně uvědomuji, že až moje generace dospěje do důchodového věku, nebude již dostatek aktivního obyvatelstva, který by na naše důchody vydělával a tudíž nebude z čeho vyplácet příslušné důchody. Nedostatek prostředků určených lidem v důchodovém věku se může samozřejmě objevit i dřív. Tuto hrozbu může odvrátit jen vhodná důchodová reforma. Stát se tímto problémem již delší dobu zabývá, ale prozatím nic nespěje ke zdárnému konci.

V důchodovém systému působí navzájem protichůdné vlivy. Výhody pro část populace lze získat pouze na úkor jiné části obyvatelstva. Neexistuje taková forma reformy, která by nikomu nezhoršila a alespoň někomu zlepšila příjmovou perspektivu v důchodovém věku. Neexistuje ekonomicky ideální důchodová reforma nebo ideální důchodový systém. Proto rozhodnutí o důchodové reformě a budoucí podobě důchodového systému musí mít výhradně politický charakter. Jedině politici mají mandát učinit rozhodnutí o vzájemně protichůdných prvcích důchodového systému. Rozhodnutí o důchodové reformě je rozhodnutím o tom, co má být obětováno jeho stabilitě. Nelze mít současně vysoké důchody, nízký důchodový věk a nízkou příspěvkovou sazbu, resp. levný důchodový systém.

3.3. Soukromé důchodové pojištění

Vedle PP se pro vytváření vlastních peněžních zdrojů pro financování života ve stáří nejvíce využívá životní pojištění. Jednou z jeho variant je soukromé důchodové pojištění, které v rámci životního pojištění kryje pouze jedno ze dvou základních rizik a to riziko dožití. Pojištění pro případ dožití se orientuje pouze na zabezpečení tvorby úspor. Od většiny

produktů životního pojištění se liší tím, že jako plnění poskytuje důchod a nikoliv jednorázové vyrovnání.

Podle způsobu určení okamžiku počátku výplaty důchodu se rozlišuje:

- *pojištění ihned splatného důchodu* – Pojistník musí na začátku pojištění složit jednorázové pojistné. Po jeho zaplacení začíná pojišťovna ihned pravidelně vyplácet pojištěnému důchod při postupném dožívání se jednotlivých období věku. Tato forma důchodového pojištění u nás není moc častá.
- *pojištění odloženého důchodu* – Po předem dohodnutou dobu (tzv. doba odkladu) je placeno běžné pojistné až do okamžiku sjednaného ve smlouvě jako okamžik počátku výplaty důchodu. Tento způsob postupného spoření je v ČR obvyklejší.

Doba výplaty důchodu může být ohraničena sjednanou dobou, v tom případě je důchod vyplácen jen po stanovenou dobu, nebo se může jednat o doživotně vyplácený důchod.

Soukromé důchodové pojištění v základní podobě, kdy je kryto pouze riziko dožití, bývá často doplněno o krytí dalších rizik. Jedná se například o riziko úmrtí a invalidity. V takovém případě se pro pojištění používá termín smíšené pojištění.

- *tzv. pozůstalostní důchod* – Ten je splatný v případě úmrtí pojištěného osobě uvedené v pojistné smlouvě (obvykle je výplata pozůstalostního důchodu podmíněna uplynutím určité doby od uzavření pojistné smlouvy).
- *tzv. dočasný důchod* – Ten se vyplácí v případě, jestliže se pojistník v době placení pojistného stane plně invalidním. Podmínkou je, že k invaliditě musí dojít po určité době od uzavření pojistné smlouvy a před splatností základního důchodu.

Kromě zahrnutí dvou výše zmíněných rizik se uplatňují i další možnosti variace důchodového pojištění.

- *vrácení zaplaceného pojistného v případě úmrtí pojištěného* buď v době placení pojistného, nebo v období pobírání základního důchodu pojištěným (kdy se odečtou již vyplacené částky důchodu).
- *zproštění od placení pojistného v případě invalidity pojištěného*. [11]

Za ideální zabezpečení ve stáří a zabezpečení pozůstalých u soukromého důchodového pojištění lze považovat sdružené důchodové pojištění, které zahrnuje pojištění starobního důchodu, pojištění pozůstalostního důchodu a pojištění invalidního důchodu. Obsahuje též zproštění od placení pojistného při vzniku invalidity a v případě smrti pojistníka. Toto pojištění je ovšem dražší.

3.4. Porovnání PP a důchodového pojištění

Stejně jako PP, tak i životní pojištění slouží jako doplněk ke státnímu systému sociálního zabezpečení. Rozhodla jsem se porovnat PP se soukromým důchodovým pojištěním z důvodu toho, že spousta lidí tyto dva produkty ztotožňuje nebo je zaměňuje. Tato dvě pojištění se však od sebe v mnohém liší!

Pro názornost jsem vybrané podstatné informace zpracovala do následující tabulky:

Tabulka č.6 – Porovnání PP se státním příspěvkem a důchodového pojištění

	PP se státním příspěvkem	Soukromé důchodové pojištění
Správní instituce	Penzijní fond	Pojišťovna
Systém pojištění	Příspěvkově definovaný ¹	Dávkově definovaný
Přenositelnost nároků	Přenositelnost nároků účastníka je mezi PF zajištěna jak systémově (příspěvkově definovaný systém), tak právně	Není přenositelnost nároků pojištěných mezi pojišťovnami
Počet smluv	Účastník nemůže platit příspěvek současně u více PF. Další smlouvu o PP lze uzavřít pokud dříve vzniklé PP bylo přerušeno.	Občan může mít uzavřeno více pojistných smluv a na ně současně platit pojistné
Státní příspěvek	Ano	Ne
Nezdanitelná část základu daně pro zaměstnance	Nárok na daňovou úlevu získá každý, kdo zaplatí za zdaňovací období více než 6.000 Kč. Odečíst od základu daně z příjmů si může odečíst částku nad 6.000 Kč, max. však 12.000 Kč	Max. lze odečíst 12.000 Kč ze zaplaceného běžného pojistného ve zdaňovacím období (<u>podmínky</u> : pojištění trvá min do 60 let, doba min. pojištění 5 let, min PČ 40.000 Kč (pojistná doba do 15 let) nebo 70.000 Kč, pojištěný platí pojistné a je poplatníkem daně z příjmů)

¹PP v ČR založeno na systému s definovaným příspěvkem, přičemž systém s definovanou dávkou má pouze doplňkový charakter, a to v případě invalidních penzí.

	PP se státním příspěvkem	Soukromé důchodové pojištění
Daňově uznatelné výdaje (náklady) pro zaměstnavatele	Zaměstnavatel si může zahrnout do nákladů příspěvek na PP zaměstnanců až do výše 3% úhrnu jejich vyměřovacích základů pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	Zaměstnavatel si může do nákladů zahrnout zaplacené příspěvky až do výše 8.000 Kč ročně na jednoho zaměstnance, jemuž přispívá na soukromé životní pojištění

Zdroj: [6] [13]

Po důkladném prostudování uvedené tabulky je zřejmé, že rozdílnosti mezi těmito pojištěními jsou významné a je jich mnoho. Tato pojištění si jsou samozřejmě v leccem podobná. Především se jedná o hledisko jejich účelu, kterým je vytváření úspor na stáří.

PP i soukromé důchodové pojištění slouží svým účastníkům jako podpůrný prostředek pro udržení životní úrovně ve stáří, na jakou byli v produktivním věku zvyklí. Je samozřejmé, že si s jejich pomocí nelze udržet životní úroveň v plném rozsahu, ale jistě dokáží přispět ke zlepšení nepříznivé životní situace, která nastává při odchodu lidí do důchodu.

V případě, že se člověk rozhodne zabezpečit se pro stáří pomocí obou zmíněných produktů, může si snížit svůj základ pro výpočet daně z příjmů ročně až o 24.000 Kč. Až 12.000 Kč lze odečíst za soukromé životní pojištění a maximálně 12.000Kč za PP. Kombinace obou těchto produktů je sice z daňového hlediska výhodná, ovšem záleží na finanční situaci každého občana, zda si může dovolit financovat oba tyto produkty.

4. Rozsah využití penzijního připojištění ve vybraných vyspělých zemích

Důchodová politika států patří v poslední době mezi nejsledovanější a nejdiskutovanější témata. Téměř ve všech zemích EU probíhá důchodová reforma. Hlavními faktory jsou prudké demografické změny. Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva z celkového počtu obyvatel starších 15 let rapidně klesá (v ČR činí 60 %, v Belgii 52 %, ve Velké Británii 51 % a v Itálii pouze 48 %). Cílem reformy je poskytnutí adekvátní ochrany občanům ve stáří a současné nebránění ekonomickému růstu.

V ČR se důchodový systém již delší dobu potýká s problémy. Náhradový poměr mezi předdůchodovými příjmy a důchodem bude klesat z dnešních 42 % na 30 % i méně. Proto vláda navrhuje podepření základního pilíře dalšími dvěma. Předpokládá se, že při celoživotním pojištění mohou prostředky ze třetího pilíře občanům v důchodovém věku nahradit 10 – 15 % předdůchodového příjmu. [22]

Státy EU jsou typické svým systémem zaměstnaneckých penzijních fondů. Ty jsou většinou soukromě provozované na fondové bázi, ať už jako příspěvkově nebo dávkově definované. Zaměstnavatel je obvykle povinen zapojit se do systému, přičemž v takovém případě musí do fondu přispívat za daných podmínek i zaměstnanci. Kromě systému zaměstnaneckých PF se objevují pilíře další. Jejich hlavním rysem je dobrovolnost, ať už ze strany zaměstnance nebo zaměstnavatele. Nebývá definován ani systém financování – PF, případně životní pojišťovny mohou provozovat příspěvkově, dávkově nebo jinak definovaný systém.

Jednoduché srovnání důchodových systémů v Evropě (mimo prvního pilíře) je obtížné. Jelikož prakticky každý stát vnáší do systému svá specifika, neexistují jednotné parametry, podle kterých by bylo možné toto srovnání názorně provést.

Země EU lze na základě poměrů mezi jednotlivými pilíři rozdělit do dvou skupin. První skupinu tvoří země se silným prvním pilířem, druhou skupinu tvoří země se silným fondovým systémem. Následující tabulka zobrazuje stav poměru jednotlivých pilířů na důchodových systémech vybraných států. [15]

Tabulka č.7 – Důchodový systém ve vyspělých zemích

země	podíl pilíře v důchodovém systému v %			náhradový poměr ¹ v %
	první	druhý	třetí	
Španělsko	92	4	4	72
Německo	83	7	10	76
Itálie	74	1	25	66
Velká Británie	65	25	10	44
Švédsko	60	35	5	55
Francie	51	34	15	62
Nizozemsko	50	40	10	49
Švýcarsko	42	32	26	39

Zdroj: [8]

4.1. Důchodové systémy ve vybraných zemích

Španělsko

V roce 2003 byl zřízen povinný doplňkový zaměstnanecký pilíř. Zatím je aplikován na státní zaměstnance a je průběžně financován.

Německo

V letech 2001 a 2002 proběhla tzv. Riesterova reforma, která má postupně zmenšit 1. pilíř. Současný rozvoj doplňkových pilířů stát různými formami podporuje. Existuje zde mnoho dobrovolných soukromých penzijních plánů. Většinou jsou provozovány zaměstnavateli, průběžně financované, většinou dávkově definované. Cílem reformy je plošné rozšíření.

Itálie

Dobrovolné soukromé penzijní plány jsou zde provozované zaměstnavateli, financované průběžnou metodou, dávkově definované. Vzhledem k rozvinutému systému státních důchodů jsou doplňkové PF v Itálii nepovinné a nehrají zvláštní roli. Je do nich zapojeno pouze 8 % obyvatel. Státní penze zajišťuje přibližně 66% mzdy dosahované před odchodem do důchodu.

Velká Británie

Jelikož výše státní penze dosahuje jen 20 % mzdy, má 96 % občanů uzavřeno PP ve fondech a jim jsou podle zákona zaměstnavatelé povinni přispívat do fondu. Dobrovolné penzijní fondy jsou provozované zaměstnavateli, plně fondově financované a dávkově i příspěvkově

¹ náhradový poměr 1. pilíře pro čistou průměrnou mzdu v %, jedná se o podíl důchodových příjmů k příjmům před odchodem do důchodu.

definované. Průměrná penze ve Velké Británii dosahuje při kumulaci státní penze a penze z fondu okolo 65 % mzdy před odchodem do penze.

Švédsko

Švédská reforma v roce 2000 vytvořila povinný plně fondově financovaný a příspěvkově definovaný systém. Příspěvková sazba je proměnlivá – 5 až 20 %. Ve Švédsku však existuje dlouholetá tradice dobrovolných soukromých penzijních fondů, které pokrývají více než 92 % všech zaměstnanců. Jde o dávkově definované systémy, průběžně financované, doplněné tvorbou rezerv na pokrytí budoucích penzijních závazků.

Francie

Dobrovolné soukromé penzijní plány jsou provozované zaměstnavateli, financované průběžnou metodou, dávkově i příspěvkově definované. Systém má pouze doplňkový charakter ke státním penzím. Celkové pokrytí představuje cca 10 % všech zaměstnanců.

Nizozemí

Zde existují dobrovolné, ale v některých odvětvích ze zákona povinné zaměstnanecké penzijní plány. Správcem nesmí být zaměstnavatel. Pokrývají cca 91 % zaměstnanců. Do systému přispívají zaměstnavatelé i zaměstnanci. Nabízeno je mnoho penzijních plánů dávkově i příspěvkově definovaných.

Švýcarsko

V roce 1985 byl zaveden pro zaměstnance povinný, zaměstnavateli provozovaný, plně fondový systém. Příspěvek činí 7 až 18 % ze mzdy. [8]

Každá země používá jiný systém. V některých je druhý pilíř povinný ze zákona, jinde se jedná jen o dobrovolnou formu spoření. Rozdíly lze také sledovat v systému financování.

Je zřejmé, že každý stát používá svoji univerzální důchodovou politiku. Důchodové systémy jednotlivých států jsou více či méně úspěšné. Nelze bohužel tvrdit, že v jednom státě dobře fungující penzijní systém lze aplikovat do podmínek státu jiného. Z množství různých druhů důchodových systémů je patrné, že neexistuje jednotný, obecně osvědčený typ, který by ČR mohla použít pro vyřešení stávajících problémů v oblasti vyplácení důchodů.

5. Význam penzijního připojištění do budoucnosti

V první části této kapitoly se budu věnovat výhledu důchodového systému v ČR do budoucnosti. Zároveň k této problematice přispějí uvedením návrhu společnosti ING na změnu tohoto systému. Poté se zmíním o vhodných formách dobrovolného spoření pro vytváření finančních prostředků do důchodového věku. Na závěr v konkrétních číslech uvedu, jaký je vývoj rozsahu využití PP v ČR.

5.1. Kam spěje důchodovým systém v ČR

Demografický vývoj společnosti v ČR hovoří nekompromisně. Národ stárne a je možné předpokládat, že tento trend bude pokračovat i nadále. V budoucnu tak přibude lidí v důchodovém věku, kteří budou odčerpávat peníze ze státní kasy a naopak ubude lidí v produktivním věku. Současný systém mezigenerační solidarity sice asi ještě bude fungovat, ale rozhodně v trochu jiné podobě, než je tomu dnes. Ve státní pokladně tedy nebude tolik prostředků, aby starým lidem byl zachován přibližně stejný životní standard, jaký mají penzisté dnes. A je třeba podotknout, že současný životní standard penzistů není nijak valný.

Zcela nejhůře jsou na tom dnes lidé ve věku okolo 30 let. Ti stále budou ještě řadu let ze svého platu hodně odvádět do důchodového systému, ale sami se velkých výplat v budoucnu nedočkají. Až se tito lidé budou blížit k důchodovému věku, bude již fungovat jiný systém. Ten bude lidem vyplácet z titulu mezigenerační solidarity méně než dnes a naopak bude více založen na osobní odpovědnosti každého pracovníka za své stáří. Asi reálný model je takový, že stát bude vyplácet důchod přibližně na úrovni životního minima. [23]

Právě z tohoto důvodu je význam penzijního připojištění se státním příspěvkem do budoucnosti opravdu velký.

5.2. Změna důchodového systému

Důchodový systém musí nutně projít radikální změnou. Zřejmě se bude opouštět model průběžného financování penzí. Pro názornost jsem převzala jednu z možných variant na

stránkách týdeníku EURO (č.25/2004), kterou představuje společnost ING. Jedná se o kombinaci tří pilířů, z nichž každé osobě vzniknou nebo nevzniknou nároky na dávky v různé výši a výsledný důchod bude součtem těchto nároků.

Prvním pilířem je dosavadní průběžný systém, ze kterého by se v budoucnosti čerpalo na důchody pouze lidem, kteří vychovali děti. Výchova dětí se bere jako nezanedbatelná investice do budoucnosti celé společnosti. Výchova dětí je finančně náročná a neumožňuje investice do PF, případně rapidně snižuje jejich výši. Přispívat do tohoto systému budou všichni pracující. Výše nároku bude ovlivněna počtem vychovaných dětí.

Druhým pilířem má být povinné PP. Po dobu výchovy dětí z do něj nebudou muset přispívat jejich rodiče.

Třetím pilířem má být, v pojetí ING, dobrovolné spoření pro ty, kteří se chtějí mít vyšší příjem než jim zaručuje účast v povinném penzijním připojištění a v průběžném systému (pokud vychovali nějaké děti). [24]

5.3. Vhodné způsoby zajištění si finančních prostředků na stáří

K účelu zajištění si solidní životní úrovně do důchodového věku je možné využít celou řadu investičních variant. Stejně jako u investování, tak i u dlouhodobého spoření platí, že není vhodné sázet pouze na jeden způsob. Ideální je, aby byly prostředky rozloženy do více aktiv.

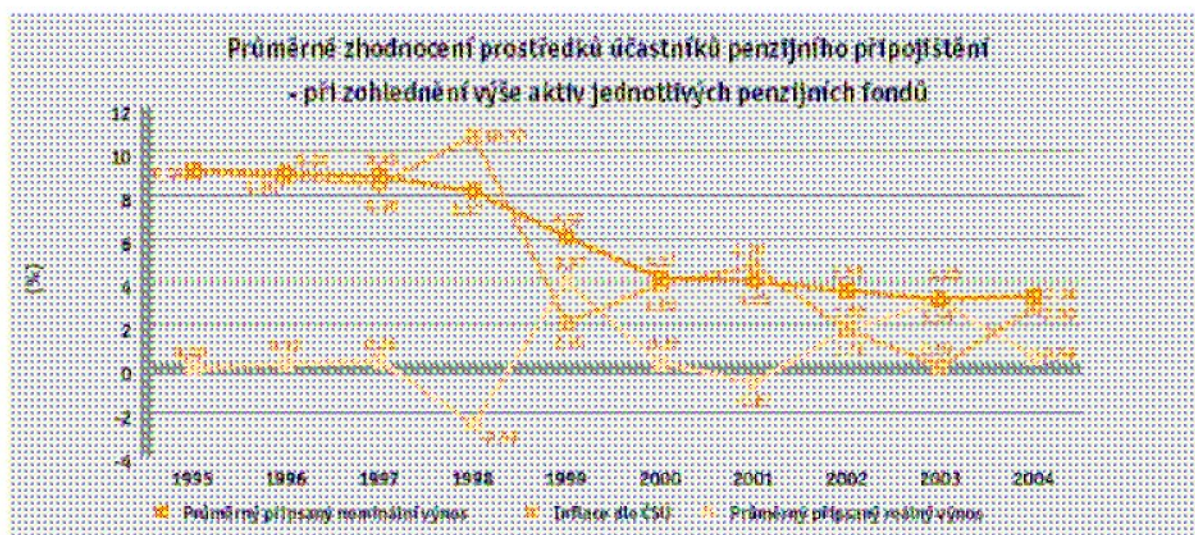
Za nejvhodnější se považuje investovat prostředky do státem dotovaných či jinak zvýhodněných produktů. Vedle penzijního připojištění se těmito produkty rozumí kapitálové životní pojištění a stavební spoření. Všechny tři způsoby spoření jsou spojené jak s výhodami, tak i nevýhodami, a proto by si lidé při rozhodování o způsobu spoření měli všimnout hlavně negativních stránek jednotlivých spořicích variant.

Dále si lidé na klidné stáří mohou naspořit například prostřednictvím akcií, nejrozličnějších podílových fondů, zajištěných fondů, indexových fondů a certifikátů. Nelze opomenout ani dluhopisy, strukturované dluhopisy či hypoteční zástavní listy. V časovém horizontu desítek let má význam také investovat do nemovitostí. [15]

5.4. Penzijní připojištění v číslech

Míra výnosů PF v posledních letech mírně přesahuje míru inflace. I přesto ke konci 1. poloviny roku 2005 stoupl objem prostředků směřujících do PF meziročně o 17,9 %, což bylo vyšší tempo než u stavebního spoření, kde se přírůstek rovnal 16,4 %. PP se zároveň stalo jediným finančním produktem, kde miliardové přírůstky peněz z roku na rok dosahují stabilně stále vyšších hodnot. [25] Situaci vývoje průměrného reálného zhodnocení prostředků účastníků znázorňuje následující graf.

Graf č.3 – Průměrné zhodnocení prostředků účastníků PP

Zdroj: [16]

Od začátku fungování PP do konce prvního pololetí 2005 lidé naspořili spolu s připsanými příspěvky od státu celkem 115,7 mld. Kč. Z této částky samotné státní příspěvky dosahují v kumulovaném vyjádření 24,7 mld. Kč.

Koncem 1. pololetí roku 2005 spořilo prostřednictvím PP 30,6 % obyvatel ČR. Koncem roku 2004 to bylo přibližně 62,5 % ekonomicky činných, což značí vysoká poměrná čísla i ve srovnání s vyspělou Evropou.

Navzdory příznivému hodnocení z posledního období má však spoření v PF značné rezervy. Měsíční úložky střadatelů totiž zůstávají v průměru stále nízké. V 1. pololetí 2005 se průměr rovnal 389 Kč. [26]

Tyto informace i přes nízké průměrné reálné zhodnocení a průměrné příspěvky účastníků vypovídají, že občané ČR přikládají tomuto druhu spoření velký význam. V systému, kdy je účast na PP zcela dobrovolná a na trhu je spousta atraktivních konkurenčních nabídek v podobě životních pojistek, stavebního spoření atd., se jedná o pozoruhodný úspěch tohoto typu spoření. Nepochybně je to důsledek nastavené státní podpory.

5.5. Shrnutí

Význam jakékoli formy soukromého tedy dobrovolného spoření pro zajištění vhodných finančních prostředků na stáří je v dnešní době opravdu velký. Základním důvodem je skutečnost, že současný důchodový systém v ČR nemá daleko ke svému zhroucení. Je téměř jisté, že se lidé v budoucnu budou muset spoléhat zejména na přísun peněžních prostředků ze svých soukromých spoření.

Jedním z řešení této nepříznivé situace je vhodná reforma důchodového systému. Je dosti pravděpodobné, že se vláda uchýlí k zavedení povinného penzijního připojištění jak je tomu v mnoha důchodových systémech států EU. V takovém případě by pak velikost významu PP byla naprosto zřejmá.

Vidina důchodové reformy je však stále v nedohlednu. Právě proto by v současnosti výdělečně činní občané, kteří mají k odchodu do důchodu daleko, měli PP přikládat velký význam. Statistiky totiž hovoří v jejich neprospěch, jelikož stát jim nebude schopen vyplácet odpovídající důchody. Kdo si tedy nezajistí vedlejší přísun financí ze soukromého spoření, bude pravděpodobně v poslední etapě svého života trádat díky nedostatku peněz.

Závěr

Důchodový systém v ČR se potýká s problémem, že v budoucnosti nebude mít dostatek zdrojů pro čerpání peněžních prostředků na výplatu důchodů. Náhradový poměr mezi předdůchodovými příjmy a důchodem bude klesat z dnešních 42 na 30 i méně procent. Proto vláda navrhuje podepření základního pilíře dalšími dvěma. Třetí dobrovolný pilíř už existuje. Tvoří ho dnes 11 penzijních fondů, ve kterých je připojištěno 3,1 milionu účastníků. Stát podporuje PP příspěvkem a daňovými úlevami. Další součástí třetího pilíře je životní pojištění, které nabízí množství pojišťoven. I toto zajištění na stáří stát podporuje daňovou úlevou. Předpokládá se, že při celoživotním pojištění mohou prostředky ze třetího pilíře občanům v důchodovém věku nahradit 10 až 15 procent předdůchodového příjmu.

Penzijní připojištění je vhodná forma zajištění dodatečných finančních prostředků k základnímu státnímu důchodovému pojištění. Tyto prostředky jsou vytvářeny pravidelnými úločkami účastníka na účtu PF. K těm jsou pravidelně připisovány státní příspěvky a veškeré prostředky na účtu jsou zhodnocovány o podíly na výsledcích hospodaření PF. Podíly na zisku nejsou daněny v průběhu spoření, ale až při výplatě dávky, a tak mohou být během spoření celé dále zhodnocovány.

Každý účastník PP si musí sjednat základní starobní penzi. Další druhy penzí jsou výsluhová, invalidní nebo pozůstalostní. Naspořené peníze je možné vyplácet formou doživotní penze, nebo vyplatit jednorázovým vyrovnáním. V případě, že účastník nesplnil podmínky na výplatu penzí stanovené zákonem, je mu vyplaceno odbytné ve výši vložených peněz a jejich zhodnocení ale bez státního příspěvku.

Pro PF platí celá řada omezení, která snižují míru rizika. Například je omezena skladba investičního portfolia tak, aby byla zajištěno rozložení rizika. Dalším omezením je stanovení minimálního procenta ze zisku, který musí PF ukládat do rezervního fondu a stanovení maximálního procenta ze zisku, který může být rozdělen na základě rozhodnutí valné hromady.

Penzijní připojištění bývá poskytováno jako kombinovaný produkt s pojištěním úrazovým a životním, nezfídka také s úrazovým a životním pojištěním dítěte.

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit význam PP při řešení potřeb ve stáří. Tento produkt vykazuje řadu předností, ale zároveň se v něm skrývají jisté nevýhody.

Výhody penzijního připojištění:

- měsíční státní příspěvek se pohybuje od 50 do 150 Kč,
- daňové úlevy při spoření nad měsíční částku 500 Kč, maximálně lze odečíst 12.000 Kč od základu pro výpočet daně z příjmů,
- možnost hrazení příspěvků účastníka zcela nebo částečně zaměstnavatelem či třetí osobou,
- z příspěvku zaměstnavatele neplatí zaměstnanec daň z příjmů, a to až do výše 5 % svého vyměřovacího základu pro výpočet pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- z příspěvku zaměstnavatele se neodvádí sociální a zdravotní pojištění,
- částky poukázané PF za své zaměstnance jsou na straně zaměstnavatele až do výše 3 % vyměřovacího základu zaměstnance na sociální a zdravotní pojištění nezdaněny.
- účastník platí daň z příjmu až v době výplaty jednotlivých dávek, tím je možné zisk během spoření zhodnocovat i o tu část, která by jinak patřila státu,
- při smrti účastníka PP se vyplácí ve smlouvě určené osobě tzv. odbytné (PP není předmětem dědického řízení),
- o způsobu výplaty dávek se klient rozhodne až při vzniku nároku na jejich výplatu.

Nevýhody penzijního připojištění:

- nízká likvidita vložených prostředků, jedná se o spoření na mnoho let,
- relativně nízký výnos způsobovaný zejména inflačními tendencemi,
- prostředky vložené v PF nejsou pojištěny proti krachu PF, avšak existuje dostatečná regulace nařízená státem.

Je zřejmé, že výhody tohoto pojistného produktu naprosto převažují nad jeho nevýhodami. Nejen z toho důvodu považují penzijní připojištění se státním příspěvkem za vhodný způsob spoření. Zisky dosažené z tohoto pojištění mohou převyšovat běžné úroky peněžních ústavů a ve svém součtu by měly zřejmě i v budoucnu být vyšší než míra inflace. Podmínka výnosnosti investice do PP je tedy splněna.

Seznam použité literatury

Knižní publikace:

- [1] Cipra, T.: Penzijní pojištění a jeho výpočetní aspekty, HZ Editio, Praha 1996
- [2] Příb, J.: Kdy do důchodu a za kolik, GRADA Publishing, Praha 2004
- [3] Koláček, A.: Průvodce penzijním připojištěním v ČR, PROFESS, Praha 1995
- [4] Ducháčková, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví, EKOPRESS, Praha 2003
- [5] Holman, R.: Osobní účty ve zdravotním a penzijním pojištění, CEP, Praha 2002
- [6] Šimáková, K.: Penzijní připojištění se státním příspěvkem v ČR, TUL, Liberec 2005
- [7] Ministerstvo práce a sociálních věcí: Social insurance in the Czech Republic, Praha 2002

Časopisy:

- [8] Voborský, R.: Struktura důchodových systémů ve vybraných zemích, Pojistný obzor č. 3/2005

Výroční zprávy:

- [9] Výroční zpráva MF Úřadu státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění 2004

Zákony:

- [10] Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění
- [11] Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění
- [12] Zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem
- [13] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Internetové adresy:

- [14] Internetový portál společnosti AWD Česká republika s.r.o., www.finance.cz
- [15] Zpravodajský server společnosti Internet Info, www.mesec.cz
- [16] Internetové stránky Ministerstva financí ČR, www.mfcr.cz
- [17] Internetový portál společnosti SALVE GROUP CZ a.s., www.penize.cz
- [18] Internetový server společnosti Computer Press a. s., www.finexpert.cz
- [19] Informační a pracovní server pro malé a střední podniky, www.ekoinfo.cz
- [20] Portál veřejné správy ČR, www.portal.gov.cz
- [21] Internetové stránky Ministerstva práce a sociálních věcí, www.mpsv.cz
- [22] Internetové stránky Institutu pro sociální a ekonomické analýzy, www.isea-cz.org
- [23] Ekonomický zpravodajský server Hospodářských novin, www.ihned.cz
- [24] Informační server společnosti NetCentrum s.r.o., www.aktualne.centrum.cz
- [25] Internetový server Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče ČR, www.osz.cmkos.cz
- [26] Internetové stránky Českého statistického úřadu, www.czso.cz
- [27] Informační server společnosti WordPress www.hq.cz
- [28] Internetové stránky Nakladatelství ekonomické a právní literatury Sagit, www.sagit.cz

Seznam grafů

Graf č. 1 – Struktura majetku PF (stav ke konci 1. pololetí 2005), str. 23

Graf č. 2 – Rozdělení PF v důsledku tržního vývoje (k 31.12.2003), str. 30

Graf č. 3 – Průměrné zhodnocení prostředků účastníků PP, str. 46

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Státní příspěvek na penzijní připojištění, str. 19

Tabulka č. 2 – Vývoj počtu účastníků PP a fungujících PF v letech 1994 – 2005 (stav k 31.12.), str. 30

Tabulka č. 3 – Vývoj PP v právním řádu ČR, str. 31

Tabulka č. 4 – Seznam aktuálně působících PF (stav k 1.1.2006), str. 32

Tabulka č. 5 – Tržní podíly PF působících v ČR, str. 32

Tabulka č. 6 – Porovnání PP se státním příspěvkem a důchodového pojištění, str. 39

Tabulka č. 7 – Důchodový systém ve vyspělých zemích, str. 42

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Depozitáře penzijních fondů.

Příloha č. 2 – Změna zákona o PP platná od 1.4.2006.

Příloha č. 3 – Seznam všech povolených PF od účinnosti zákona 42/1994 Sb.

Příloha č. 1 – Depozitáře penzijních fondů (aktualizováno k 26. 07. 2005)

Č.ř.	Penzijní fond	Depozitář
1	Penzijní fond České pojišťovny, a.s.	Živnostenská banka, a.s.
2	Zemský penzijní fond, a.s.	Citibank a.s.
3	ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s., člen skupiny ČSOB	Živnostenská banka, a.s.
4	Penzijní fond Komerční banky a.s.	Česká spořitelna, a.s.
5	CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS PENZIJNÍ FOND A.S.	HVB Bank Czech Republic a.s.
6	Hornický penzijní fond Ostrava, a.s.	Česká spořitelna, a.s.
7	Penzijní fond České spořitelny, a.s.	Komerční banka, a.s.
8	ING Penzijní fond, a.s.	ING Bank N. V.
9	ČSOB Penzijní fond Progres, a. s., člen skupiny ČSOB	Živnostenská banka, a.s.
10	Generali penzijní fond a.s.	HVB Bank Czech Republic a.s.
11	Allianz penzijní fond, a.s.	Komerční banka, a.s.

Zdroj: [16]

Příloha č.2 – Změna zákona o PP platná od 1.4.2006

Čl.XI

Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění zákona č. 61/1996 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 170/1999 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 36/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb. a zákona č. 377/2005 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odstavec 2 zní:

(2) Účastníkem může být dále fyzická osoba starší 18 let s bydlištěm na území jiného členského státu Evropské unie, pokud je účastna důchodového pojištění nebo je poživatelem důchodu z českého důchodového pojištění nebo je účastna veřejného zdravotního pojištění v České republice, která uzavře s penzijním fondem smlouvu."

2. V § 4 odst. 6 věte první se slovo "jmění" nahrazuje slovem "kapitálu".

3. V § 4 odst. 6 věte první se slova "Ministerstva financí (dále jen "ministerstvo") po dohodě s Komisí pro cenné papíry" nahrazují slovy "České národní banky".

4. V § 4 odst. 6 věte třetí, § 6 odst. 1, § 7 odst. 2 věte druhé, § 8 odst. 2 věte druhé, § 9 odst. 2 věte druhé, § 9 odst. 3 věte druhé a § 31 odst. 4 se slovo "ministerstvo" nahrazuje slovy "Česká národní banka".

5. V § 4 odst. 6 věte poslední, § 39 odst. 2 a § 39 odst. 3 věte první se slovo "ministerstva" nahrazuje slovy "České národní banky".

6. V § 4 odst. 7, § 5 odst. 4, § 8 odst. 3 věte první a § 9 odst. 3 věte třetí se slovo "Ministerstvo" nahrazuje slovy "Česká národní banka".

7. V § 5 odstavec 1 zní:

(1) Ke vzniku a činnosti penzijního fondu je třeba povolení. O udělení povolení rozhoduje na základě písemné žádosti zakladatelů penzijního fondu Česká národní banka. Před vydáním rozhodnutí o žádosti o povolení požádá Česká národní banka o stanovisko Ministerstvo práce a sociálních věcí."

8. V § 7 odst. 2 věte první, § 9 odst. 2 věte první a § 9 odst. 3 věte první se slovo "ministerstvem" nahrazuje slovy "Českou národní bankou".

9. V § 7 odst. 3 písm. a) se slova "bankovní rady" nahrazují slovem "zaměstnanci".

10. V § 7 odst. 3 písm. b) se slova "investičních společností a investičních fondů" nahrazují slovy "investičních fondů³⁾ a investičních společností^{3a)}", to neplatí pro osoby, se kterými penzijní fond tvoří koncern,".

Poznámky pod čarou č. 3 a 3a znějí:

3) § 4 a 5 zákona č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování.

3a) § 14 až 19 zákona č. 189/2004 Sb.

11. V § 7 odst. 7 se slova "ministerstva při výkonu státního dozoru podle § 42 tím není dotčeno" nahrazují slovy "České národní banky při výkonu dohledu nad finančním trhem a Ministerstva financí (dále jen "ministerstvo") při výkonu státního dozoru podle § 45a tím nejsou dotčena".

12. V § 8 odst. 1 se slova "zákon upravující výkon této funkce pro investiční společnost a investiční fond" nahrazují slovy "právní předpis upravující výkon této funkce pro investiční společnost a investiční fond⁷⁾".

Poznámka pod čarou č. 7 zní:

7) Zákon č. 189/2004 Sb.

13. V § 8 odst. 2 se slova "ministerstvem po dohodě s Komisí pro cenné papíry" nahrazují slovy "Českou národní bankou".

14. V § 8 odst. 3 věte druhé a v § 43 odst. 1 písm. d) bodě 3 se slova "ministerstvo rozhodlo" nahrazují slovy "Česká národní banka rozhodla".

15. V § 9 odst. 2 se poslední věta zrušuje.

16. V § 9 odst. 3 poslední věta zní: "Před vydáním rozhodnutí o návrhu na změnu penzijního plánu požádá Česká národní banka o stanovisko Ministerstvo práce a sociálních věcí."

17. V § 12 se na konci odstavce 1 doplňuje věta "S jedním penzijním fondem může účastník uzavřít pouze jednu smlouvu; to neplatí v případě smlouvy uzavřené podle § 19 odst. 3 písm. c).".

18. V § 12 odst. 2 se slova "občanského zákoníku o pojistných smlouvách" nahrazují slovy "zvláštního právního předpisu upravujícího pojistnou smlouvu"^{8a)}.

Poznámka pod čarou č. 8 zní:

8) Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě)."

19. V § 23 odst. 3 se ve větě první a ve větě druhé slova "a státní příspěvky vrátit ministerstvu" zrušují.

20. V § 30 odstavec 1 včetně poznámky pod čarou č. 8d zní:

(1) Penzijní fond podává čtvrtletně žádost o poskytnutí státního příspěvku souhrnně za všechny účastníky, kterým náleží státní příspěvek podle § 29. Součástí žádosti jsou údaje na technickém nosiči dat. Žádost se podává ministerstvu v kalendářním měsíci následujícím po skončení kalendářního čtvrtletí. Žádost se zpracovává za použití informačního systému ministerstva, provozovaného za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem^{8a)}. V případě neúplné žádosti nebo nesprávných údajů provede penzijní fond opravu žádosti. Oprava žádosti se podává zároveň se žádostí o státní příspěvek za kterékoliv následující kalendářní čtvrtletí. Po dobu, než je žádost doplněna nebo opravena, lhůta uvedená v odstavci 2 ve vztahu k účastníkům, jichž se oprava žádosti týká, neběží.

8d) Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 517/2002 Sb.."

21. V § 30 odst. 4 písm. b) se číslo "60" nahrazuje slovy "do 6".

22. V § 30 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

(5) O vrácení částek státního příspěvku vyhotoví penzijní fond protokol, jehož součástí jsou údaje na technickém nosiči dat. Vracení částek státního příspěvku se provádí za použití informačního systému ministerstva do desátého dne každého kalendářního měsíce. Při vrácení částek státního příspěvku ministerstvo provede, zda vrácená částka není vyšší, než částka poukázaná na účastníka."

Dosavadní odstavce 5 a 6 se označují jako odstavce 6 a 7.

23. V § 30 odstavce 6 a 7 včetně poznámky pod čarou č. 9 znějí:

(6) Jestliže penzijní fond čerpal státní příspěvek ve vyšší částce, než náležel, a je v prodlení s plněním povinnosti vrátit státní příspěvek ve lhůtách uvedených v odstavci 3, je povinen platit penále ve výši 1 promile z neprávem čerpané částky státního příspěvku za každý den prodlení. Penále se počítá ode dne následujícího po uplynutí těchto lhůt až do dne, kdy byly neprávem čerpané částky státního příspěvku vráceny ministerstvu. Penále ve výši 1 promile z částek státního příspěvku, které nebyly použity na uspokojení nároků, je penzijní fond povinen platit za každý den prodlení, jestliže tyto částky státního příspěvku nebyly vráceny ministerstvu ve lhůtách uvedených v odstavci 4. Penále se počítá ode dne následujícího po uplynutí těchto lhůt až do dne, kdy byly částky státního příspěvku vráceny ministerstvu. Penále stanoví ministerstvo rozhodnutím; penále vybírá a vymáhá místně příslušný finanční úřad podle zákona upravujícího správu daní a poplatků⁹⁾.

(7) Ministerstvo může vyhláškou stanovit způsob podání a náležitosti žádosti o poskytnutí státního příspěvku podle odstavce 1 a způsob podání a náležitosti protokolu o vrácení státního příspěvku podle odstavce 5, jestliže by byl dosavadní způsob penzijním fondem zpochybněn.

9) Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů."

24. V § 31 odst. 2 a v § 43 odst. 1 písm. a) se slovo "ministerstvo" nahrazuje slovy "Českou národní banku".

25. V § 31 se doplňuje odstavec 5, který včetně poznámky pod čarou č. 9a zní:

(5) Penzijní fond může obhospodařování svého majetku svěřit třetí osobě; pravidla o podmínkách pro svěřeni majetku fondu kolektivního investování k obhospodařování podle zvláštního právního předpisu o kolektivním investování platí obdobně^{9a)}.

9a) § 78 zákona č. 189/2004 Sb.."

26. V § 33 odst. 5 se slova "v podílovém fondu nebo investičního fondu" nahrazují slovy "fondu kolektivního investování"^{11c)}.

Poznámka pod čarou č. 11c zní:

11c) Vyhláška č. 270/2004 Sb., o způsobu stanovení reálné hodnoty majetku a závazků fondu kolektivního investování a o způsobu stanovení aktuální hodnoty akcie nebo podílového listu fondu kolektivního investování."

27. V § 34 odst. 6 se slova "ministerstvu a Komisi pro cenné papíry" nahrazují slovy "České národní bance".

28. V § 36 odst. 3 se slova "ministerstvu a Komisi pro cenné papíry" nahrazují slovy "České národní bance, ministerstvu".

29. V § 37 se odstavec 4 zrušuje.

Dosavadní odstavec 5 se označuje jako odstavec 4.

30. V § 38 odst. 2 se slova "ministerstvu při výkonu státního dozoru nebo o žádost o státní příspěvek" nahrazují slovy "České národní bance při výkonu dohledu nad finančním trhem nebo ministerstvu při výkonu státního dozoru v souvislosti s poskytováním a vrácením státního příspěvku (§ 45a)".

31. V § 39 odst. 4 se slova "ministerstvo po dohodě s Komisí pro cenné papíry" nahrazují slovy "Česká národní banka".

32. V nadpisu nad označením § 42 se slova "STÁTNÍ DOZOR" nahrazují slovem "DOHLED".

33. § 42 zní:

§ 42

(1) Činnost penzijního fondu a činnost depozitáře podle tohoto zákona podléhají dohledu, který vykonává Česká národní banka. Státní dozor v rozsahu stanoveném v § 45a vykonává ministerstvo. Kontrolní oprávnění finančních a jiných orgánů podle zvláštních právních předpisů tím nejsou dotčena.

(2) Při výkonu dohledu Česká národní banka dohlíží na dodržování tohoto zákona, zvláštních právních předpisů, statutu a penzijního plánu, jakož i rozhodnutí vydaných Českou národní bankou a dbá na ochranu účastníků.

(3) Při výkonu dohledu a státního dozoru si Česká národní banka a ministerstvo vzájemně poskytují všechny informace a zjištění, které mohou být významné pro výkon jejich působnosti. Na plnění vzájemné informační povinnosti se nevztahuje povinnost zachovávat mlčenlivost.

(4) Při výkonu dohledu může Česká národní banka požadovat od penzijního fondu informace o jeho činnosti, a to v rozsahu potřebném pro výkon dohledu. Pověření zaměstnanci České národní banky jsou při výkonu dohledu oprávněni účastnit se jednání orgánů penzijního fondu a vstupovat do prostorů penzijního fondu.

(5) Orgány, jejich členové a zaměstnanci penzijního fondu jsou povinni předložit České národní bance jí vyžádané doklady a písemnosti potřebné pro výkon dohledu nad penzijními fondy a poskytnout k tomu všechny potřebné informace v písemné nebo ústní formě.

(6) Penzijní fond je povinen

- a) předložit České národní bance každoročně, nejpozději do 31. ledna, seznam akcionářů s vyznačením údajů, které požaduje zvláštní právní předpis
- b) informovat Českou národní banku o každé změně v seznamu akcionářů do 10 dnů po zápisu změny v seznamu akcionářů,
- c) předložit České národní bance usnesení rejstříkového soudu o zápisu změny nebo zániku zapisovaných skutečností bez zbytečného odkladu po provedení zápisu do obchodního rejstříku.

(7) Česká národní banka vede seznam všech penzijních fondů a uveřejňuje jej způsobem umožňujícím dálkový přístup.

34. V § 43 odst. 1 se slova "ministerstvo při výkonu státního dozoru" nahrazují slovy "Česká národní banka při výkonu dohledu".

35. V § 43 odst. 1 písm. b) se slova "musí ministerstvo" nahrazují slovy "musí Česká národní banka" a slova "stanovené ministerstvem" se nahrazují slovy "stanovené Českou národní bankou".

36. V § 43 odst. 2 se slova "ministerstvo dozvědělo" nahrazují slovy "Česká národní banka dozvěděla".

37. Za § 43 se vkládá označení "HLAVA JEDENÁCTÁ" a nadpis "SPRÁVNÍ DELIKTY".

38. Nadpis nad označením § 43a se zrušuje.

39. § 43a až 43c včetně nadpisů znějí:

§ 43a

Přestupky

(1) Člen orgánu penzijního fondu se dopustí přestupku tím, že z majetku penzijního fondu koupí věc, jejíž hodnota přesahuje částku 5 000 Kč, anebo penzijnímu fondu věc, jejíž hodnota přesahuje částku 5 000 Kč, prodá.

(2) Člen orgánu penzijního fondu nebo zaměstnanec penzijního fondu se dopustí přestupku tím, že

- a) poruší povinnost zachovávat mlčenlivost podle § 7 odst. 7, nebo
- b) poskytne při výkonu dohledu nebo státního dozoru nad činností penzijního fondu České národní bance nebo ministerstvu nepravdivou informaci.

(3) Za přestupek podle odstavců 1 a 2 lze uložit pokutu do 100 000 Kč.

§ 43b

Správní delikty právnických osob

(1) Právnická osoba se dopustí správního deliktu tím, že provozuje penzijní připojištění bez povolení podle § 5.

(2) Penzijní fond se dopustí správního deliktu tím, že

- a) uzavře smlouvu s fyzickou osobou, která nemůže být účastníkem podle § 2,
- b) použije akcie představující podílovou účast akcionářů penzijního fondu k zajištění závazků penzijního fondu (§ 4 odst. 8),
- c) v rozporu s ustanovením § 8 odst. 5 má zřízen běžný účet u jiné banky, než je depozitář,
- d) neseznámí před uzavřením smlouvy budoucího účastníka se statutem a penzijním plánem (§ 13),

e) neinformuje písemně účastníky o změnách penzijního plánu, které se týkají nároků a dávek z penzijního připojištění (§ 14 odst. 3),

f) nevyplácí účastníkovi dávky penzijního připojištění ve lhůtách a způsobem stanoveným penzijním plánem nebo dohodnutým s příjemcem penze (§ 20 odst. 2),

g) nepřevede prostředky účastníka do penzijního připojištění u jiného penzijního fondu ve lhůtě uvedené v § 24 odst. 2,

h) neinformuje účastníky podle § 26 odst. 1 nebo nevdá či nezpřístupní účastníkům zprávu podle § 26 odst. 2 nebo nezpřístupní seznam členů orgánů penzijního fondu a seznam akcionářů penzijního fondu způsobem podle § 26 odst. 3,

i) nepředloží žádost o poskytnutí státního příspěvku ve lhůtách a způsobem podle § 30 odst. 1,

j) nevrátí do státního rozpočtu neprávem poukázané státní příspěvky ve lhůtách podle § 30 odst. 3 nebo nevrátí do státního rozpočtu částky státního příspěvku podle § 30 odst. 4,

k) nakládá se svým majetkem způsobem, který je v rozporu se zájmy účastníků (§ 31 odst. 3),

l) neprodleně neinformuje Českou národní banku, že není schopen kryt nároky na dávky z penzijního připojištění, nebo nepřijme opatření k nápravě podle § 31 odst. 2,

m) vykonává činnost, která bezprostředně nesouvisí s penzijním připojištěním (§ 32),

n) umístí prostředky penzijního fondu v rozporu s § 33, nebo jedná v rozporu s § 31 odst. 5,

o) umístí prostředky penzijního fondu v rozporu s limity podle § 34 odst. 1 až 4 nebo neprodleně neoznámí České národní bance překročení těchto limitů,

p) nakoupí akcie jiného penzijního fondu nebo vydá dluhopisy v rozporu s ustanovením § 34 odst. 7,

q) nezveřejní zprávu o hospodaření nebo informaci o hospodaření v případech podle § 36 odst. 1,

r) neuloží nebo neuschová doklady související s penzijním připojištěním účastníka po dobu uvedenou v § 37 odst. 4,

s) poskytne informace týkající se jednotlivého účastníka v rozporu s ustanovením § 38 odst. 2,

t) nepředloží České národní bance seznam akcionářů podle § 42 odst. 6 písm. a) nebo neinformuje Českou národní banku o změně v seznamu akcionářů podle § 42 odst. 6 písm. b),

u) neodstraní ve stanovené lhůtě nedostatky zjištěné při výkonu dohledu nebo státního dozoru, nebo neinformuje Českou národní banku nebo ministerstvo o plnění přijatých opatření, nebo

v) nevymění v určené lhůtě členy orgánů penzijního fondu.

(3) Depozitář se dopustí správního deliktu tím, že

a) neodstraní ve stanovené lhůtě nedostatky zjištěné při výkonu dohledu, nebo

b) neinformuje Českou národní banku o plnění přijatých opatření.

(4) Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta do 20 000 000 Kč a za správní delikt podle odstavců 2 a 3 pokuta do 5 000 000 Kč.

§ 43c

Společná ustanovení

(1) Právní osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty právní osobě se přihlídnou k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán. O výši pokuty, uložené penzijnímu fondu, se sníží část zisku, která se rozděljuje podle § 35 na základě rozhodnutí valné hromady.

(3) Při určení hodnoty věci uvedené v § 43a odst. 1 se vychází z ceny, za kterou se věc, která byla koupena nebo prodána, v době a místě uskutečnění koupě nebo prodeje prodává, a nelze-li takto hodnotu věci zjistit, vychází se z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné nebo obdobné věci.

(4) Odpovědnost právní osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezažal řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

(5) Správní delikty projednává v prvním stupni

a) ministerstvo, jde-li o správní delikty uvedené v § 43b odst. 2 písm. i) a j),

b) Česká národní banka nebo ministerstvo, jde-li o správní delikty uvedené v § 43a odst. 2 a v § 43b odst. 2 písm. a) a u),

c) Česká národní banka, jde-li o ostatní správní delikty.

(6) Ze správních orgánů uvedených v odstavci 5 písm. b) projedná správní delikt uvedený v § 43b odst. 2 písm. a) ten správní orgán, který zahájí správní řízení jako první. Je-li správní řízení zahájeno u každého z těchto orgánů v tentýž den, správní delikt projedná Česká národní banka.

(7) Pokuty za správní delikty vybírá a vymáhá místně příslušný finanční úřad. Příjem z pokut je příjmem státního rozpočtu."

40. § 43d a 43e se včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 13f a 13g zrušují.

41. Nad označení § 45a se vkládá označení "HLAVA DVANÁCTÁ" a nadpis "STÁTNÍ DOZOR NAD POSKYTOVÁNÍM STÁTNÍHO PŘÍSPĚVKU".

42. § 45a včetně poznámky pod čarou č. 13f zní:

§ 45a

(1) Činnost penzijního fondu a depozitáře podle tohoto zákona podléhá státnímu dozoru ministerstva v rozsahu povinností stanovených tímto zákonem penzijnímu fondu v souvislosti s poskytováním a vrácením státního příspěvku.

(2) Při výkonu státního dozoru ministerstvo dohlíží na dodržování tohoto zákona a penzijního plánu a dbá na ochranu účastníků.

(3) Při výkonu státního dozoru ministerstvo prověřuje seznamy účastníků všech penzijních fondů tak, aby státní příspěvek byl poskytnut za každého účastníka pouze jednou.

(4) Při výkonu státního dozoru je ministerstvo povinno prověřit, zda fyzická osoba, která je účastníkem, splňuje podmínky stanovené v § 2 odst. 1 a zda penzijní připojištění nezaniklo úmrtím účastníka. Ke splnění uvedené povinnosti je ministerstvo oprávněno požadovat, aby Ministerstvo vnitřně prověřilo v informačním systému evidence obyvatel

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné číslo a datum ukončení trvalého pobytu účastníka, je-li státním občanem České republiky,
- b) jméno, případně jména, příjmení, rodné číslo a druh pobytu účastníka, je-li cizinec,
- c) datum úmrtí účastníka^{13f)}.

(5) Prověření údajů uvedených v odstavci 4 písm. a), b) je ministerstvo oprávněno požadovat čtyřikrát za kalendářní rok, prověření údaje uvedeného v odstavci 4 písm. c) dvakrát za kalendářní rok. Údaje uvedené v odstavci 4 poskytuje Ministerstvo vnitřně na základě žádosti ministerstva v elektronické podobě podle zvláštního právního předpisu upravujícího elektronický podpis nebo na technickém nosiči dat. Pro prověření aktuálního stavu údajů v rozsahu uvedeném v odstavci 4 je ministerstvo oprávněno získávat údaje z informačního systému evidence obyvatel též způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(6) Za účelem ověření splnění podmínek fyzické osoby být účastníkem podle § 2 odst. 2 je ministerstvo povinno dále prověřit, zda fyzická osoba je účastníkem veřejného zdravotního pojištění v České republice. Ke splnění uvedené povinnosti je ministerstvo oprávněno požadovat čtyřikrát za kalendářní rok prověření údajů o jménu, případně jménech, příjmení, číslu pojištěnce a o datu zániku účasti pojištěnce na veřejném zdravotním pojištění v České republice z registru pojištěnců, vedeného Ústředím Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky podle zvláštního právního předpisu

1ac)
. Údaje uvedené v tomto odstavci poskytuje Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky na základě žádosti ministerstva v elektronické podobě podle zvláštního právního předpisu upravujícího elektronický podpis nebo na technickém nosiči dat.

(7) Při výkonu státního dozoru ministerstvo prověřuje vznik nároku účastníka na dávku penzijního připojištění a na její výplatu a vznik nároku na převedení příspěvků včetně státního příspěvku podle § 24.

(8) Při výkonu státního dozoru ministerstvo uloží, aby penzijní fond nebo depozitář odstranily zjištěné nedostatky ve stanovené lhůtě a aby informovaly ministerstvo o plnění přijatých opatření.

(9) Zaměstnanci ministerstva jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděli při výkonu státního dozoru; ustanovení § 7 odst. 7 věty třetí platí zde obdobně.

(10) Při výkonu státního dozoru ministerstva nad penzijním fondem a depozitářem se obdobně použijí ustanovení § 42 odst. 4 a 5.

13f) § 8 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel).“.

43. V § 46 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 14 zní:

(2) Není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, platí pro rozhodování České národní banky a ministerstva ustanovení správního řádu¹⁴⁾. O rozkladu proti rozhodnutí České národní banky v prvním stupni rozhoduje bankovní rada České národní banky. Nejde-li o rozhodnutí, kterým byla uložena pokuta, podaný rozklad nemá odkladný účinek.

14) Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.“.

44. V § 46 se doplňuje odstavec 4, který zní:

(4) Česká národní banka informuje ministerstvo o svých pravomocných rozhodnutích podle § 5 odst. 1, § 9 odst. 3 a § 43 odst. 1 písm. d) tohoto zákona.“.

Zdroj [28]

Příloha č.3 – Seznam všech povolených PF od účinnosti zákona 42/1994 Sb. (stav k 1.9.2003)

P.č.	Kód PF	Název penzijního fondu	Datum povolení ke vzniku a činnosti
1.	1	Všeobecný vzájemný penzijní fond, a.s.	5.9.1994
2.	2	Vojenský otevřený penzijní fond, a.s.	5.9.1994
3.	3	Penzijní fond České pojišťovny, a.s.	5.9.1994
4.	4	Zemský penzijní fond, a.s.	21.10.1994
5.	5	Penzijní fond R E N T A, a.s.	21.10.1994
6.	6	Podnikatelský penzijní fond, a.s.	21.10.1994
7.	7	Českomoravský penzijní fond, a.s.	21.10.1994
8.	8	Bankovní penzijní fond, a.s.	9.11.1994
9.	9	Český národní penzijní fond, a.s.	9.11.1994
10.	10	Český penzijní fond, a.s.	9.11.1994
11.	11	Penzijní fond VYŠEHRAD, a.s.	9.11.1994
12.	12	Penzijní fond Energie, a.s.	21.11.1994
13.	13	Báňský a hutní penzijní fond, a.s.	24.11.1994
14.	14	Penzijní fond Komerční banky, a.s.	24.11.1994
15.	15	Penzijní fond Union, a.s.	24.11.1994
16.	16	Winterthur, penzijní fond a.s. Praha	24.11.1994
17.	17	Živnobanka -penzijní fond, a.s.	24.11.1994
18.	18	Penzijní fond JISTOTA, a.s.	1.12.1994
19.	19	Stavební penzijní fond ČR, a.s.	1.12.1994
20.	20	Penzijní fond ŠKODA, a.s.	1.12.1994
21.	21	MULTI penzijní fond, a.s.	1.12.1994
22.	22	Penzijní fond ZDRAVÍ, a.s.	7.12.1994
23.	23	Hornický penzijní fond Ostrava, a.s.	15.12.1994
24.	24	Spořitelní penzijní fond, a.s.	20.12.1994
25.	25	Penzijní fond THALIA, a.s.	9.1.1995
26.	26	GARANCE – vzájemný PF pro Čechy, Moravu a Slezsko a.s.	9.1.1995
27.	27	Občanský penzijní fond, a.s.	18.1.1995
28.	28	Penzijní fond SLÁVIE, a.s.	18.1.1995
29.	29	Průmyslový penzijní fond, a.s.	31.1.1995
30.	30	CR FONTÁNA penzijní fond, a.s.	2.2.1995
31.	31	Allianz-HYPO penzijní fond, a.s.	2.2.1995
32.	32	Penzijní fond spokojenosti, a.s.	9.2.1995
33.	33	Penzijní fond Koruna, a.s.	9.2.1995
34.	34	Univerzální penzijní fond EVEREST, a.s.	20.2.1995
35.	35	CERTUM penzijní fond, a.s.	20.2.1995
36.	36	Penzijní fond RENTIA, a.s.	9.3.1995

P.č.	Kód PF	Název penzijního fondu	Datum povolení ke vzniku a činnosti
37.	37	BIŽUTERNÍ OTEVŘENÝ PENZIJNÍ FOND, a.s.	9.3.1995
38.	38	Penzijní fond HOSTEN a.s.	17.3.1995
39.	39	Penzijní fond GARANT, a.s.	17.3.1995
40.	40	Regionální penzijní fond, a.s.	10.4.1995
41.	41	Penzijní fond VIVA a.s.	2.5.1995
42.	42	Generali Creditanstalt penzijní fond a.s.	20.9.1995
43.	43	Penzijní fond Univerzum, a.s.	20.9.1995
44.	44	Rodinný penzijní fond a.s.	1.11.1995
45.	45	Český penzijní fond ZDRAVÍ, a.s.	1.7.1997
46.	46	Allianz-Živnobanka, penzijní fond, a.s.	30.9.1997

Zdroj [16]